

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE UKRAYNA BAKANLAR KABİNESİ ARASINDA BİTKİ KORUMA VE BİTKİ KARANTİNA ALANINDA İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi bundan sonra Sözleşme Tarafları olarak anılacaktır ve,

zararlıların girişinin ve yayılmasının engellenmesi konusunda işbirliği yapmanın önemini farkında olarak,

ileride bitki karantina ve bitki koruma alanındaki işbirliğini sürdürmek ve geliştirmek ve devlet bitki sağlığı önlemlerine yönelik koordinasyonu sağlama temennisini taşıyarak,

06 Aralık 1951 tarihli Uluslararası Bitki Koruma Anlaşmasının (IPPC) 1997 yılında yürürlüğe olan haliyle, bitki sağlığı önlemleri için uluslararası standartlara (ISPM'ler) ve özellikle de ISPM No.1 ilkelerine ve ISPM No.5, 12, 13, 15, bitki sağlığı şartlarıyla uyumlu olarak,

Taraf olan devletlerin topraklarının zararlılarının girişinden ve yayılmasından karşılıklı olarak koruma kaynaklı ve Taraflar arasındaki iktisadi ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi yönündeki menfaatlerden hareketle,

aşağıdaki maddeler konusunda mutabık kalmışlardır:

Madde I

Bu Anlaşmada kullanılacak terimler aşağıdaki anamlarda kullanılacaktır:

(a) *Bitkiler* – tohumlar ve bitkisel gen kaynakları da dahil olmak üzere canlı bitkiler ve bunların bölgümleri;

(b) *Bitkisel ürünler* – bitkisel kökenli işleme tabi tutulmamış maddeler (hububat taneleri dahil olmak üzere) ve nitelikleri ve işlenme biçimleri nedeniyle zararlıların girişi ve yayılması bakımından risk oluşturabilecek imal edilmiş ürünler;

(c) *Bitki sağlığı kontrolü* – bitkilerde, bitkisel ürünlerde ve nakliye araçlarında karantina zararlılarının olup olmadığını kontrol etmek için gerçekleştirilen eylemler;

(d) *Zararlı* – bitkiler ve bitkisel ürünler için zararlı her türlü bitki, hayvan veya patojenik ajan türü, suçu ya da biyotipi;

(e) *Karantina zararlısı* – tehlike yarattığı ancak henüz bulunmadığı ya da bulunduğu ama geniş biçimde yayılmadığı alan için potansiyel olarak ekonomik öneme sahip ve resmi olarak kontrol edilen zararlı;

(f) *Düzenlemeye tabi karantina dışı zararlı* – bitkilerdeki varlığı söz konusu bitkilerin ekim/dikim etkileriyle hedeflenen kullanımını ekonomik olarak kabul edilemez bir biçimde etkileyen ve bu nedenle ithalat yapan Tarafın toprakları içerisinde düzenlemeye tabi olan karantina dışı zararlı;

(g) *Düzenlemeye tabi maddeler* – zararlıları barındırabilen veya yayabilen, özellikle uluslararası taşımacılık söz konusu olduğunda bitki sağlığı önlemlerini gerektirdiği kabul edilen herhangi bir bitki ve bitkisel ürün, depolama yeri, ambalaj malzemesi, araç, konteynir, toprak ya da başka herhangi bir organizma, madde veya malzeme;

(h) *Konukçu zararlı listesi* – bitki türlerini genel olarak veya bir alanda istila eden zararlılar listesi.

Madde II

Bu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanmasından sorumlu Sözleşme Taraflarının devletlerinin Yetkili makamları aşağıdaki makamlar olacaktır:

- *Türkiye Cumhuriyeti'nden:* Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı.
- *Ukrayna'dan:* Tarımsal Politika ve Gıda Bakanlığı

Madde III

Sözleşme Tarafları, işbu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olan Ek 1 ve 2'de yer alan zararlilar Listesine uygun olarak, düzenlemeye tabi maddeleri içeren sevkiyatları, tarafların sınırlarındaki giriş noktalarından yapılan ithalat, ihracat ve transit geçişler sırasında kontrol üzere gerekli tüm önlemleri alacaktır.

Düzenlemeye tabi maddeler içeren sevkiyatların kontrolü ile bağlantılı tüm harcamalar, Sözleşme Taraflarının topraklarında geçerli olan tarifeler üzerinden sevkiyat sahibi ya da sevkiyat sahibinin temsilcisi tarafından üstlenilecektir.

Madde IV

Sözleşme Taraflarının Yetkili makamları, tarım ve ormançılık açısından zararlı olan karantina zararlolarının bulunup bulunmadığını ortaya koymak amacıyla, üretim, işleme, taşıma ve depolama sürecinde düzenlemeye tabi maddeleri denetleyecektir.

Sözleşme Tarafları, bir devletten diğerine taşınan, düzenlemeye tabi maddelerin ithalati, ihracatı ve transit geçiği ile ilgili olarak yürürlükte bulunan mevzuatları uyarınca onaylanan bitki sağlığı kurallarını takip etmekte yükümlüdürler.

Madde V

Sözleşme Tarafları, bitki karantina ve bitki koruma alanında etkin bir işbirliği sağlamak amacıyla ülkelerinde yürürlükte olan mevzuatları uyarınca aşağıdaki hususları yerine getirmeyi taahhüt ederler:

- ithalat, ihracat ve transit geçiş sırasında, Sözleşme Taraflarından birinin topraklarından diğer Sözleşme Tarafının topraklarına düzenlemeye tabi zararloların girişini önlemek gerekli tüm önlemlerin alınması;
- her iki Sözleşme Tarafı devletin topraklarında bitki karantina ve bitki koruma ile ilgili önlemleri düzenleyen kural ve bildirimleri diğer tarafa aktarmaları;
- Sözleşme Tarafı devletlerinin topraklarında zararloların ortaya çıkması ve yayılmasına yönelik bilgilerin diğer tarafa aktarılması;
- bitki karantina ve bitki koruma alanında yürütülen araştırma ve geliştirme çalışmaları ile ilgili bilgilerin diğer tarafa aktarılması;
- üretim, ekim/dikim, depolama ve sevkiyat yerlerinde, düzenlemeye tabi maddeler içeren sevkiyatların seçici biçimde bitki sağlığı denetiminin yapılması, giriş noktalarında bitki karantina ve bitki koruma konusunda etkin çözümlerin getirilmesi ve ayrıca bitki karantina ve koruma alanında teknik ve uygulamada elde edilen başarıların etüt edilmesi amacıyla, uzmanların, misyonlarla gönderilerek, karşılıklı olarak değişimi;
- zararloların tanımlanması, kontrol altına alınması ve yok edilmesi, arındırılması ve benzeri konularla ilgili olarak bitki karantina ve bitki koruma

hususlarında tedbirler alırken, bilimsel, teknik ve diğer yardımının karşılıklı olarak verilmesi;

- bitki sağlığı önlemlerinin uyulmadığına yönelik bildirimler ve uygonsuzluk vakalarını doğrulayan ilgili belgelerin taraflar arasında değişimi.

Madde VI

1. Sözleşme tarafından birinin devlet topraklarından diğer Sözleşme Tarafi topraklarına ihraç edilen düzenlemeye tabi maddeler ya da Sözleşme Taraflarından birinin topraklarında yeniden ambalajlanan, gemiden gemiye aktarılan ya da parçalara ayrılan, kaynağı üçüncü ülkeler olan düzenlemeye tabi maddeler, ithal eden ülkenin bitki sağlığı gerekliliklerine uygun olarak, bir bitki sağlığı sertifikası (orijinal) ya da yeniden ihracata yönelik bitki sağlığı sertifikası taşıyacaktır.

Düzenlemeye tabi maddelerin partilerini tanımlamak üzere, taşıma aracının numarası (adi) bitki sağlığı sertifikalarına yazılacaktır.

Sözleşme Taraflarının Yetkili makamları, düzenlemeye tabi maddeleri içeren ayrı partiler alırken, söz konusu ürünün bitki sağlığı durumu ile ilgili ek gereklilikleri belirleme haklarını saklı tutarlar.

Bitkisel ürünlerin ihracatı sırasında sevkiyattan önce yapılan izleme, Sözleşme Taraflarının yetkili makamlarının görevlilerinin karşılıklı çaballarıyla ihraç eden ülkenin topraklarında gerçekleştirilebilir.

2. Bir bitki sağlığı sertifikasının temin edilmesi, Sözleşme Taraflarının yetkili makamlarını, ülke mevzuatları uyarınca, ithal edilen, düzenlemeye tabi maddelerin bitki sağlığı kontrolünü yapma hakkından alikoymaz.

3. Sözleşme Taraflarının yetkili makamları, bitki sağlığı kontrolü sırasında karantina zararlarının tespit edilmesi halinde, bu önlemleri alma nedenlerini ifade etmek suretiyle diğer Sözleşme Tarafının yetkili makamlarına alınan bitki sağlığı önlemleri hakkında bildirimde bulunarak düzenleyeme tabi maddeleri içeren partileri dezenfekte etme, yok etme ya da ihracatçıya iade etme hakkına sahip olacaktır.

Düzenlemeye tabi maddelerin dezenfekte edilmesi, Sözleşme Taraflarından birinin toprakları içinde gerçekleştirilmişse, yukarıda bahsi geçen ürünün başka bir Sözleşme Tarafı ülkenin topraklarına ithal edilmesine, ancak gazdan arındırma işlemi (düzenlemeye tabi maddelerden sentetik gazların temizlenmesi) sonrasında izin verilir.

Düzenlemeye tabi maddelerin yeniden ihracatının söz konusu olduğu tüm durumlarda, Sözleşme Tarafları, bitki sağlığı kontrolünü gerçekleştirirler ve karantina zararlarına rastlanmaması durumunda, bir bitki sağlığı sertifikası ya da bitki sağlığı yeniden ihracat sertifikası hazırlarlar. Söz konusu sertifika, düzenlemeye tabi maddeleri ihracatçı ülkenin bitki sağlığı sertifikası (veya onaylı sureti) ile birlikte, sevkiyatın varış noktasına kadar eşlik eder.

Madde VII

Düzenlemeye tabi maddelerin Sözleşme Taraflarından birinin topraklarından diğer Sözleşme Tarafı topraklarına ihracatı sırasında karantina zararlarından arı yeni bir ambalaj (ahşap ambalaj malzemesi hariç olmak üzere) kullanılacaktır. Ambalaj ve ambalaj malzemeleri topraktan arı olmalıdır. Ot, saman, saman tozu, yaprak veya başka bitkisel maddeler ambalaj olarak kullanılmamalıdır.

Düzenlemeye tabi maddelerin naklijesinde kullanılan araçlar dikkatli bir biçimde temizlenmelidir ve gerekirse dezenfekte edilmelidir.

Madde VIII

Sözleşme Taraflarının Yetkili makamları gerektiği takdirde, Anlaşmanın uygulamasıyla ilgili uygulamaya yönelik konuların çözüme kavuşturulması için dönüşümlü olarak her iki ülkede yapılacak ortak toplantılar düzenleyeceklərdir.

Toplantıların düzenlenmesine yönelik harcamalar, toplantıya ev sahipliği yapan Tarafın Yetkili makamı tarafından üstlenilecektir. Delegasyonun misyon harcamalarına yönelik bir ödeme emri Sözleşme Taraflarının Yetkili makamlarınca başlangıç olarak karara bağlanacaktır.

Bu toplantıların yeri, şartları ve gündemi, Tarafların Yetkili makamları tarafından belirlenecektir.

İşbu Anlaşmanın getirdiği tedbirlerin hayatı geçirilmesiyle bağlantılı sorunların görüşülməsi ve çözüme kavuşturulması için Tarafların Yetkili makamları birbirleri ile irtibata gecebilirler.

Madde IX

İşbu Anlaşmada ifade edilenler, bağış olarak ya da bilimsel amaçlarla gelen ya da diplomatik, konsolosluk ve diğer misyonlar için tahsis edilenler de dâhil olmak üzere düzenlemeye tabi tüm maddeleri kapsamaktadır.

Madde X

İşbu Anlaşma, Sözleşme Taraflarının, taraf olduğu diğer uluslararası anlaşmalar çerçevesindeki ya da bitki karantina ve bitki koruma ile ilgili uluslararası örgütlere üyeliklerinden doğan hak ve yükümlülüklerini etkilemez.

Madde XI

İşbu Anlaşmaya, Sözleşme Taraflarının karşılıklı yazılı muvafakatleri ile değişiklikler veya eklemeler yapılabilir. Söz konusu değişiklikler ve eklemeler, uygun bir biçimde ayrı protokoller halinde hazırlanmalı ve işbu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası sayılmalıdır.

Madde XII

İşbu Anlaşma'nın hükümlerinin yorumlanmasıından ve uygulanmasından doğan bütün uyuşmazlık, Sözleşme Tarafları'nın onayıyla görüşme ve müzakerelerle çözümlenir.

Madde XIII

İşbu Anlaşma, Sözleşmenin yürürlüğe girmesi için gerekli olan Sözleşme Taraflarının İç Prosedürlerini gerçekleştirmesiyle diplomatik kanallardan tebliğ edilen resmi Notalardan sonucusunun alındığı tarihte yürürlüğe girer.

İşbu Anlaşma, 5 yıl süre ile yürürlükte kalacaktır. Akit taraflardan biri Anlaşma'yı sona erdirme niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak 6 ay önceden bildirmediği takdirde, işbu Anlaşma, birer yıllık sürelerle kendiliğinden yenilenmiş sayılacaktır.

İşbu Anlaşma'nın sona ermesi, başlatılmış veya devam eden faaliyetleri ve projeleri etkilemez.

İşbu Anlaşma, Akit tarafların karşılıklı yazılı rızalarıyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler, işbu sözleşmenin birinci paragrafında belirtilen usulde uygun şekilde yürürlüğe girecektir.

Türkçe, Ukraynaca ve İngilizce dillerinde bütün anlaşma metinleri orijinal olarak hazırlanmış olan iki nüsha olarak 22 Aralık 2011 tarihinde Ankara'da yapılmıştır.

İşbu Anlaşmanın hükümlerinin yorumlanmasıında herhangi bir farklılık olması durumunda İngilizce metin geçerli olacaktır.

**Türkiye Cumhuriyeti Gıda, Tarım ve
Hayvancılık Bakanlığı**
Adına

**Ukrayna Tarımsal Politika ve Gıda
Bakanlığı**
Adına

Mehmet Mehdi Eker
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

Mykola Prysiazhnyuk
Tarımsal Politika ve Gıda Bakanı

EK-1

İTHALE MANİ TEŞKİL EDEN ZARARLI ORGANİZMALAR

A-TÜRKİYE'DE VARLIĞI BİLİNMEYEN VE İTHALE MANİ TEŞKİL EDEN ZARARLI ORGANİZMALAR

Böcekler

Acleris gloverana

Acleris variana

Aeolesthes sarta

Aleurocanthus spiniferus

Aleurocanthus woglumi

Aleurolobus marlatti

Amauromyza maculosa

Anastrepha fraterculus

Anastrepha ludens

Anastrepha obliqua

Anastrepha suspensa

Anoplophora chinensis

Anoplophora glabripennis

Anoplophora malasiaca

Anthonomus bisignifer

Anthonomus grandis

Anthonomus quadrigibbus

Anthonomus signatus

Arrhenodes minutus

Bactrocera cucumis

Bactrocera cucurbitae

Bactrocera minax

Bactrocera dorsalis

Bactrocera tryoni

Bactrocera tsuneonis

Blitopertha orientalis

Cacyreus marshalli

¹*Carneocephala fulgida*

Carposina niponensis

Ceratitis rosa

Choristoneura spp.

Conotrachelus nenuphar

Cydia inopinata

Cydia packardi

Cydia prunivora

Dacus ciliatus

Dacus zonatus

Dendroctonus adjunctus

Dendroctonus brevicomis

Dendroctonus frontalis

Dendroctonus ponderosae

Dendroctonus pseudotsugae

Dendroctonus rufipennis

Dendrolimus sibiricus

Diabrotica balteata

Diabrotica barberi
Diabrotica speciosa
Diabrotica trivittata
Diabrotica undecimpunctata
Diabrotica virgifera
²*Diaphorina citri*
Diaprepes abbreviatus
¹*Draeculacephala minerva*
Dryocoetes confusus
Epichoristodes acerbella
Epitrix cucumeris
Epitrix tuberis
Epochra canadensis
Erythroneura comes
Euphranta japonica
Gnathotrichus sulcatus
Gonipterus gibberus
Gonipterus scutellatus
¹*Graphocephala atropunctata*
Helicoverpa zea
Heteronychus arator
Hylurgopinus rufipes
Ips calligraphus
Ips cembrae
Ips confusus
Ips dublicatus
Ips grandicollis
Ips lecontei
Ips paraconfusus
Ips plastographus
Ips pini
Iridomyrmex humilis
Jacobiasca lybica
Limonius californicus
Liriomyza sativae
Listronotus bonariensis
Maconellicoccus hirsitus
Malacosoma americanum
Malacosoma disstria
Margarodes prieskaensis
Margarodes vitis
Margarodes vredendalensis
Matsucoccus feytaudi
Melanotus communis
³*Monochamus spp.*
Myndus crudus
Naupactus leucoloma
Nipaecoccus vastator
Numonia pyrivorella
Opogona sacchari
Orgyia pseudotsugata

Parasaissetia nigra
Pardalaspis cyanescens
Pardalaspis quinaria
Paysandisia archon
Pissodes nemorensis
Pissodes strobi
Pissodes terminalis
Popillia japonica
Premnotrypes spp.
Pristiphora abictina
⁴*Pseudopityophthorus minutissimus*
⁴*Pseudopityophthorus pruinosis*
Rhagoletis cingulata
Rhagoletis completa
Rhagoletis fausta
Rhagoletis indifferens
Rhagoletis mendax
Rhagoletis pomonella
Rhagoletis suavis
Rhagoletis ribicola
Rhizoecus hibisci
⁵*Scaphoideus luteolus*
⁶*Scaphoideus titanus*
⁷*Scaphytopius acutus delongi*
Sciortothrips aurantii
Sciortothrips citri
Sciortothrips dorsalis
Scolytus morawitzi
Spodoptera eridania
Spodoptera frugiperda
Spodoptera litura
Sternochetus mangiferae
Tecia solanivora
Tetropium gracilicorne
Thrips palmi
⁸*Toxoptera citricida*
Trioza erythreae
Tuta absoluta (Ek:RG-17/10/2009-27379)
Unaspis citri
Unaspis yanonensis
Xylotrechus altaicus
Akarlar
Aculops fuchsiae
Oligonychus perditus
Nematodlar
Bursaphelenchus xylophilus
Heterodera glycines
Hirschmanniella spp.
Longidorus spp.
Nacobbus aberrans
Xiphinema americanum

Xiphinema bricolense

Xiphinema californicum

Xiphinema rivesi

Prokaryotlar (bakteri ve fitoplazmalar)

Apple proliferation phytoplasma

Elm phloem necrosis phytoplasma

Peach rosette phytoplasma

Peach X- disease phytoplasma

Peach yellows phytoplasma

Pear decline phytoplasma

Strawberry witches' broom phytoplasma

Xylella fastidiosa

Funguslar

Alternaria mali

Anisogramma anomala

Apiosporina morbosa

Ceratocystis fagacearum

Ceratocystis fimbriata f.sp. *platini*

Cronartium spp.

Endocronartium harknessii

Glomerella gossypii

Guignardia citricarpa

Hypoxyylon mammatum

Monilinia fructicola

Phellinus weiri

Phoma andigena

Phoma exigua var. *foveata*

Phyllosticta solitaria

Phymatotrichopsis omnivora

Phytophthora fragariae

Septoria lycopersici var. *malagutii*

Thecaphora solani

Tilletia indica

Venturia nashicola

Virüsler, Virüs Benzeri Organizmalar ve Viroidler

American plum line pattern ilarvirus

Andean potato latent tymovirus

Andean potato mottle comovirus

Arracacha B nepovirus

Barley stripe mosaic hordeivirus

Bean golden mosaic begomovirus

Blueberry leaf mottle nepovirus

Cherry necrotic rusty mottle disease

Cherry rasp leaf nepovirus

Cowpea mild mottle carlavirus

Euphorbia mosaic begomovirus

Impatiens necrotic spot tospovirus

Lettuce infectious yellows crinivirus

Peach latent mosaic pelamoviroid

Peach mosaic trichovirus

Peach rosette mosaic nepovirus

Pepino mosaic potexvirus
Pepper mild tigré begomovirus
Potato black ringspot nepovirus
Potato spindle tuber pospiviroid
Potato T trichovirus
Potato V potyvirus (Avrupa kökenli olmayan izolatları)
Potato yellow dwarf nuchleorhabdovirus
Potato yellow vein crinivirus
Potato yellowing alfamovirus
Raspberry leaf curl luteovirus
Squash leaf curl begomovirus
Strawberry latent C rhabdovirus
Strawberry vein banding caulimovirus
Tobacco ringspot nepovirus
Tomato mottle begomovirus
Watermelon silver mottle tospovirus
Cydonia Mill. (ayva), Malus Mill (elma), *Fragaria L.* (çilek), sert çekirdekli meyveler,
Pyrus L.(armut), *Ribes L.*(frenk üzümü), *Rubus L.* (ahududu) ve *Vitis L.* (asma)'in
Avrupa kökenli olmayan virüsleri ve virüs benzeri organizmaları."

Yabancı otlar

Arceuthobium spp.

Eichhornia crassipes

¹*Xylella fastidiosa*'nın vektörü

²Aynı zamanda *Liberobacter africanum* and *L. asiaticum* (*Citrus greening bacterium*)"un vektörü

³*Bursaphelenchus xylophilus*'un vektörü

⁴Aynı zamanda *Ceratocystis fagacearum* fungusunu taşıır.

⁵*Elm Phloem necrosis*'in vektörü

⁶*Grapevine flavescence doree*'nin vektörü

⁷*Virus* ve *virüs* benzerleri ve fitoplazma vektörü

⁸Aynı zamanda virus vektörü

B-TÜRKİYE'DE SINIRLI OLARAK BULUNAN VE İTHALE MANİ TEŞKİL EDEN ZARARLI ORGANİZMALAR

Böcekler

Bemicia tabaci

Cacoecimorpha pronubana

Ceratitis capitata (Ek: RG-8/12/2009-27426)

Chrysomphalus aonidum

Dendroctonus micans

Frankliniella occidentalis

Helicoverpa armigera

Ips acuminatus

Ips curvidens

Ips sexdentatus

Ips typographus

Liriomyza bryoniae

Liriomyza huidobrensis

Liriomyza trifolii

Lopholeucaspis japonica

Lymantria monacha
Pissodes castaneus
Pammene fasciana
Quadraspidiotus perniciosus
Spodoptera littoralis

Akarlar

Eutetranychus orientalis

Phytonemus pallidus

Nematodlar

Aphelenchoides besseyi

Aphelenchoides fragariae

Globodera pallida

Globodera rostochiensis

Meloidogyne spp.

Heterodera fici

Prokaryotlar (bakteri ve fitoplazmalar)

Clavibacter michiganensis subsp. *sepedonicus*

Ralstonia solanacearum

Funguslar

Cryphonectria parasitica

Discula spp.

Elsinoe spp.

Gymnosporangium spp.

Phoma tracheiphila

Synchytrium endobioticum

Virüsler, Virüs Benzeri Organizmalar ve Viroidler

Apple mosaic ilarvirus

Beet necrotic yellow vein benyvirus

Citrus ringspot virus

Tomato ringspot nepovirus

EK - 2

BAZI BİTKİ VEYA BİTKİSEL ÜRÜNLERDE BULUNMASI HALİNDE İTHALE MANİ TEŞKİL EDEN ZARARLI ORGANİZMALAR

A-TÜRKİYE' DE VARLIĞI BİLİNMEYEN ZARARLI ORGANİZMALAR

Böcekler

ZARARLI ORGANİZMALAR	BULAŞMA MATERYALİ
<i>Rhopalomyia chrysanthemi</i>	Tohumları hariç, <i>Chrysanthemum</i> spp. dikim materyali ve kesme çiçekleri
Nematodlar	
ZARARLI ORGANİZMALAR	BULAŞMA MATERYALİ
<i>Radopholus citrophilus</i>	Tohum ve meyveleri hariç, köklü veya kültür ortamıyla bulaşık veya birlikte bulunan, <i>Araceae</i> , <i>Citrus</i> (turuncgil), <i>Fortunella</i> , <i>Maranthaceae</i> , <i>Musaceae</i> , <i>Persea americana</i> , <i>Poncirus</i> ve <i>Sirelitziaeae</i> bitkileri
<i>Radopholus similis</i>	Köklü veya kültür ortamıyla bulaşık veya birlikte bulunan <i>Araceae</i> , <i>Maranthaceae</i> , <i>Musaceae</i> ,

Strelitziaceae* bitkileri*Prokaryotlar (bakteri ve fitoplasmalar)****ZARARLI****ORGANİZMALAR****BULAŞMA MATERYALİ**

<i>Burkholderia caryophylli</i>	Tohumları hariç, dikim materyali <i>Dianthus</i> (karanfil) bitkileri
<i>Citrus variegated chlorosis</i>	Meyve ve tohumları hariç, <i>Citrus L.</i> (turunçgil), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf cinsine dahil bitki türleri ve bunların melezleri
<i>Clavibacter michiganensis</i> subsp. <i>insidiosus</i>	<i>Medicago sativa L.</i> (yonca) tohumları
<i>Curtobacterium flaccumfaciens</i> pv. <i>flaccumfaciens</i>	<i>Phaseolus</i> spp. (fasulye) ve <i>Dolichos</i> tohumları
<i>Erwinia chrysanthemi</i> pv. <i>dianthicola</i>	Tohumları hariç, dikim materyali <i>Dianthus</i> (karanfil) bitkileri
Grapevine flavescens dorée phytoplasma	Meyve ve tohumları hariç, <i>Vitis L.</i> (asma) bitkileri
<i>Liberobacter africanum</i> ve <i>L.</i> <i>asiaticum</i>	Meyve ve tohumları hariç, <i>Citrus L.</i> (turunçgil), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf cinsine dahil bitki türleri ve bunların melezleri
Palm lethal yellowing phytoplasma	Tohumları hariç, <i>Palmae</i> (palmiye) bitkileri
<i>Pantoea stewartii</i> subsp. <i>stewartii</i>	<i>Zea mays</i> (mısır) tohumları
<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>persicae</i>	Tohumları hariç, <i>Prunus persica</i> (şeftali) ve <i>Prunus persica</i> var. <i>nectarina</i> (nektařin) bitkileri
<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>pisi</i>	<i>Pisum sativum</i> (bezelye) ve <i>P. sativum</i> var. <i>arvense</i> tohumları
Witches' broom phytoplasma	Meyve ve tohumları hariç, <i>Citrus L.</i> (turunçgil), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf cinsine dahil bitki türleri ve bunların melezleri
<i>Xanthomonas arboricola</i> pv. <i>pruni</i>	Tohumları hariç, dikim materyali <i>Prunus</i> spp.(şeftali, erik, badem, kiraz kayısı), <i>P. salicina</i> , <i>P. davidiana</i> , <i>P. laurocerasus</i> ve <i>P. japonica</i> bitkileri
<i>Xanthomonas axonopodis</i> pv. <i>citri</i>	Tohumları hariç, <i>Citrus L.</i> (turunçgil), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf cinsine dahil bitki türleri ve bunların melezleri
<i>Xanthomonas axonopodis</i> pv. <i>dieffenbachiae</i>	Dikim materyali <i>Anthurium</i> spp., <i>Dieffenbachia maculata</i> , <i>Philodendron scandens</i> , <i>Syngonium podophyllum</i> bitkileri
<i>Xanthomonas fragaria</i>	Tohumları hariç, dikim materyali <i>Fragaria</i> (çilek) bitkileri
<i>Xanthomonas oryzae</i> pv. <i>oryzae</i>	<i>Oryza</i> spp. (çeltik) tohumları
<i>Xanthomonas oryzae</i> pv. <i>oryzicola</i>	<i>Oryza</i> spp. (çeltik) tohumları
<i>Xylophilus ampelinus</i>	Meyve ve tohumları hariç, dikim materyali <i>Vitis L.</i> (asma) bitkileri

Funguslar

ZARARLI ORGANİZMALAR	BULAŞMA MATERYALİ
<i>Ciborinia camelliiae</i>	Tohumları hariç, dikim amaçlı <i>Camellia L.</i> (kamelya) bitkileri
<i>Claviceps africana</i>	<i>Sorghum</i> tohumları
<i>Didymella ligulicola</i>	Tohumları hariç, dikim amaçlı <i>Chrysanthemum</i> bitkileri
<i>Diplodia macrospora</i> ve <i>Diplodia zea (=maydis)</i>	<i>Zea mays</i> (mısır) tohumları
<i>Phialophora cinerescens</i>	Tohumları hariç, dikim amaçlı <i>Dianthus</i> (karanfil) bitkileri
<i>Phialophora gregata</i>	Ekim materyali <i>Glycine max</i> (L.) Merr. (soya fasulyesi) tohumları
<i>Puccinia pitteriana</i>	Meyve ve tohumları hariç, <i>Solanum tuberosum</i> L.(patates) yumruları dahil <i>Solanaceae</i> bitkileri

Virüsler, Virüs Benzeri Organizmalar ve Viroidler

ZARARLI ORGANİZMALAR	BULAŞMA MATERYALİ
<i>Banana bunchy top nanovirus</i>	Tohumları hariç, üretim materyali <i>Musa spp.</i> (muz) bitkileri
<i>Beet curly top curtovirus</i>	Tohumları hariç, dikim materyali <i>Beta vulgaris</i> L.(pancar) bitkileri
<i>Black raspberry latent ilarvirus</i>	Dikim amaçlı <i>Rubus L.</i> (ahududu) bitkileri
<i>Chrysanthemum stunt pospiviroid</i>	Tohumları hariç, dikim materyali <i>Chrysanthemum</i> bitkileri
<i>Citrus blight disease</i>	Meyve ve tohumları hariç, dikim materyali <i>Citrus L.</i> (turuncgil), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf türleri ve melezleri
<i>Citrus leprosis nucleorhabdovirus</i>	Meyve ve tohumları hariç, dikim materyali <i>Citrus L.</i> (turuncgil), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf türleri ve melezleri
<i>Citrus mosaic badnavirus</i>	Meyve ve tohumları hariç, dikim materyali <i>Citrus L.</i> (turuncgil), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf türleri ve melezleri
<i>Citrus tatter leaf capillovirus</i>	Meyve ve tohumları hariç, dikim materyali <i>Citrus L.</i> (turuncgil), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf. türleri ve melezleri
<i>Coconut cadang cadang cocadviroid</i>	Tohumları hariç, üretim materyali <i>Palmae</i> (palmiye) (Avrupa orjinli olmayan) bitkileri
<i>Little cherry closterovirus</i>	Tohumları hariç, üretim materyali <i>Prunus avium</i> L. (kiraz), <i>Prunus cerasus</i> L (vişne), <i>Prunus incisa</i> Thunb., <i>Prunus sargentii</i> Rehd., <i>Prunus serrula</i> Franch, <i>Prunus serrulata</i> Lindl., <i>Prunus speciosa</i> (Koidz.) Ingram, <i>Prunus subhirtella</i> Miq., <i>Prunus yedoensis</i> Matsum bitkileri ve melezleri
<i>Potato mop top pomovirus</i>	Tohumları hariç, dikim amaçlı <i>Solanum tuberosum</i> L (patates) bitkileri
<i>Strawberry crinkle</i>	Tohumları hariç, üretim materyali <i>Fragaria L.</i> (çilek)

<i>cystorhabdovirus</i>	bitkileri
<i>Strawberry mild yellow edge potexvirus</i>	Tohumları hariç, üretim materyali <i>Fragaria L.</i> (çilek) bitkileri
<i>Tobacco rattle tobavivirus</i>	Tohumları hariç, üretim materyali <i>Solanum tuberosum L.</i> (patates) ve <i>Nicotiana spp.</i> (tütün) bitkileri
<i>Tobacco streak ilarvirus</i>	Tohumları hariç, üretim materyali <i>Nicotiana tabacum</i> (tütün) bitkileri ve <i>Phaseolus vulgaris</i> (fasulye) tohumları

B-TÜRKİYE'DE SINIRLI OLARAK BULUNAN ZARARLI ORGANİZMALAR

Böcekler

ZARARLI ORGANİZMALAR	BULAŞMA MATERYALI
<i>Balaninus glandium</i>	<i>Quercus</i> (meşe) meyveleri
<i>Merodon equestris</i>	Soğanlı süs bitkileri ve çiçek soğanları
<i>Pectinophora gossypiella</i>	<i>Gossypium spp.</i> (pamuk) tohumları
<i>Phthorimaea operculella</i>	Tohumluk ve yemeklik <i>Solanum tuberosum</i> (patates) yumruları
<i>Rhynchophorus ferrugineus</i>	Palmae (Arecaceae) familyasına ait; <i>Areca catechu</i> (Malabar palmiyesi), <i>Arenga pinnata</i> , <i>Borassus flabellifer</i> , <i>Calamus merillii</i> , <i>Caryota maxima</i> (Cevizli palmiye), <i>C. cumingii</i> , <i>Cocos nucifera</i> (Hindistan cevizi), <i>Corypha gebang</i> , (Syn.: <i>C. elata</i> , <i>C. utan</i>), <i>Elaeis guineensis</i> (Afrika yağ palmiyesi), <i>Livistona decipiens</i> (Syn.: <i>Livistona decora</i>) (Şemsiye palmiye), <i>Metroxylon sagu</i> , <i>Oreodoxa regia</i> (Syn.: <i>Roystonea regia</i>) (Kral palmiye), <i>Phoenix canariensis</i> (Kanarya adaları phonixi), <i>P. dactylifera</i> (Hurma ağacı), <i>P. sylvestris</i> (Yabani hurma), <i>Sabal umbraculifera</i> (Syn.: <i>Sabal palmetto</i> , <i>Cabbage palmetto</i>), <i>Trachycarpus fortunei</i> (Syn.: <i>Chamaerops excelsa</i>) (Kendir palmiye), <i>Washingtonia spp.</i> , <i>Chamaerops humilis</i> , <i>Phoenix theophrasti</i> , <i>Agave americana</i> ; Bitkilerinin meyve ve tohumları hariç, taban gövde çapı 5 cm üzerinde olan dikim amaçlı bitkileri
<i>Virachola isocrates</i>	<i>Punica granatum</i> (nar) meyveleri
<i>Viteus vitifolii</i>	Tohumları hariç, <i>Vitis</i> (asma) dikim materyali

Nematodlar

ZARARLI ORGANİZMALAR	BULAŞMA MATERİYALİ
<i>Ditylenchus destructor</i>	Çiçek soğanları ve <i>Solanum tuberosum</i> (patates) yumruları
<i>Ditylenchus dipsaci</i>	Dikim materyali <i>Allium</i> spp. bitkileri ve tohumları, çiçek soğanları, <i>Medicago sativa</i> L. (yonca) tohumları ve <i>Solanum tuberosum</i> (patates) yumruları
<i>Rotylenchulus reniformis</i>	Tohum ve meyveleri hariç, dikim materyali yumuşak çekirdekli meyve türleri ve <i>Prunus</i> (sert çekirdeklliler) bitkileri

Prokaryotlar (bakteri ve fitoplazmalar)

ZARARLI ORGANİZMALAR	BULAŞMA MATERİYALİ
<i>Acidovorax avenae</i> subsp. <i>citrulli</i>	<i>Citrullus lanatus</i> (karpuz) meyve ve tohumları
<i>Agrobacterium vitis</i>	Meyve ve tohumları hariç, <i>Vitis</i> (asma) bitkileri
<i>Clavibacter michiganensis</i> subsp. <i>michiganensis</i>	Dikim materyali <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. (domates) ve <i>Capsicum</i> (biber) bitkileri
<i>Erwinia amylovora</i>	Tohumları hariç, <i>Chaenomeles</i> Lindl., <i>Cotoneaster</i> Ehrh., <i>Crataegus</i> L., <i>Cydonia</i> Mill., <i>Eriobotrya</i> Lindl., <i>Malus</i> Mill., <i>Mespilus</i> L., <i>Pyracantha</i> Roem., <i>Pyrus</i> L., <i>Sorbus</i> L. ve <i>Stranvaesia</i> Lindl. türlerine ait dikim materyali
<i>Phytoplasma prunorum</i>	Tohum hariç dikim materyali <i>Prunus</i> L. bitkileri
<i>Phytoplasma pyri</i>	Tohum hariç dikim materyali <i>Cydonia</i> Mill. ve <i>Pyrus</i> L. bitkileri
<i>Potato stolbur phytoplasma</i>	Tohumları hariç, dikim materyali <i>Solanaceae</i> familyası bitkileri
<i>Spiroplasma citri</i>	Meyve ve tohumları hariç, <i>Citrus</i> L. (turuncgil), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf. cinsine dahil bitki türleri ve bunların melezleri
<i>Xanthomonas arboricola</i> pv. <i>corylina</i>	Meyve ve tohum dahil, <i>Corylus avellana</i> (findik) ve <i>C. colurna</i> , <i>C. maxima</i> , <i>C. pontica</i> bitkileri
<i>Xanthomonas axonopodis</i> pv. <i>phaseoli</i>	<i>Phaseolus</i> L. (fasulye) tohumları
<i>Xanthomonas translucens</i> pv. <i>translucens</i>	Ekim materyali <i>Triticum</i> spp. (bugday), <i>Hordeum vulgare</i> (arpa), <i>Secale cereale</i> (çavdar) ve <i>Triticum x Secale</i> (triticale) tohumları
<i>Xanthomonas vesicatoria</i>	Dikim materyali <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. (domates) ve <i>Capsicum</i> spp. (biber) bitkileri

Funguslar

ZARARLI ORGANİZMALAR	BULAŞMA MATERİYALİ
<i>Plasmopara halstedii</i>	<i>Helianthus annuus</i> (ayçiçeği) tohumları
<i>Puccinia horiana</i>	Tohumları hariç, dikim amaçlı <i>Chrysanthemum</i> bitkileri ve kesme çiçekleri
<i>Sclerotium cepivorum</i>	<i>Allium</i> spp. (<i>Allium cepa</i> – yemeklik soğan dahil) bitki

	ve arpaciıkları
<i>Verticillium albo-atrum</i>	Tohumları hariç, dikim amaçlı <i>Humulus lupulus</i> L. (şerbetçıiotu) bitkileri, <i>Medicago sativa</i> L. (yonca) tohumları
<i>Verticillium dahliae</i>	Tohumları hariç, dikim amaçlı <i>Humulus lupulus</i> L. (şerbetçıiotu) bitkileri, <i>Medicago sativa</i> L. (yonca) tohumları

Virüsler

ZARARLI ORGANİZMALAR	BULAŞMA MATERYALİ
<i>Arabis mosaic nepovirus</i>	Tohumları hariç, üretim materyali <i>Fragaria</i> L. (çilek), <i>Rubus</i> L. (ahududu) ve <i>Vitis</i> L. (asma) bitkileri
<i>Beet leaf curl nucleorhabdovirus</i>	Tohumları hariç, dikim materyali <i>Beta vulgaris</i> L.(pancar) bitkileri
<i>Cherry leaf roll nepovirus</i>	Dikim amaçlı <i>Rubus</i> L. (ahududu), <i>Olea</i> spp. (zeytin), <i>Prunus</i> L. (sert çekirdeklieler) ve <i>Ulmus</i> L. (karaağaç) bitkileri
<i>Citrus tristeza closterovirus</i>	Meyve ve tohumları hariç, dikim materyali <i>Citrus</i> L. (turunçgil), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf. türleri ve bunların melezleri
<i>Citrus vein enation virus</i>	Meyve ve tohumları hariç, dikim materyali <i>Citrus</i> L. (turunçgil), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf. türleri ve bunların melezleri
<i>Grapevine fanleaf nepovirus</i>	Tohumları hariç, üretim materyali <i>Vitis</i> L. (asma) bitkileri
<i>Grapevine leafroll associated closterovirus</i>	Tohumları hariç, üretim materyali <i>Vitis</i> L. (asma) bitkileri
<i>Plum pox potyvirus</i>	Tohumları hariç, dikim amaçlı <i>Prunus</i> L. (sert çekirdeklieler) bitkileri
<i>Potato A potyvirus</i>	Tohumları hariç, dikim amaçlı <i>Solanum tuberosum</i> L. (patates) bitkileri
<i>Potato leafroll polerovirus</i>	Tohumları hariç, dikim amaçlı <i>Solanum tuberosum</i> L. (patates) bitkileri
<i>Potato M carlavirus</i>	Tohumları hariç, dikim amaçlı <i>Solanum tuberosum</i> L. (patates) bitkileri
<i>Potato X potexvirus</i>	Tohumları hariç, dikim amaçlı <i>Solanum tuberosum</i> L. (patates) bitkileri
<i>Potato Y potyvirus (Yo, Yn, ve Yc dahil)</i>	Tohumları hariç, dikim amaçlı <i>Solanum tuberosum</i> L. (patates) bitkileri
<i>Prune dwarf larvirus</i>	Dikim amaçlı <i>Prunus</i> L. (sert çekirdeklieler) bitkileri
<i>Prunus necrotic ringspot larvirus</i>	Dikim amaçlı <i>Rubus</i> L. (ahududu), <i>Prunus</i> L. (sert çekirdeklieler) ve <i>Rosa</i> spp. (gül) bitkileri
<i>Raspberry ringspot nepovirus</i>	Dikim amaçlı <i>Rubus</i> L. (ahududu) ve <i>Fragaria</i> L. (çilek) bitkileri
<i>Satsuma dwarf nepovirus</i>	Meyve ve tohumları hariç, dikim materyali <i>Citrus</i> L. (turunçgil), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf türleri ve melezleri
<i>Strawberry latent ringspot nepovirus</i>	Dikim amaçlı <i>Rubus</i> L. (ahududu) ve <i>Fragaria</i> L. (çilek) bitkileri
<i>Tomato black ring nepovirus</i>	Dikim amaçlı <i>Rubus</i> L. (ahududu), <i>Fragaria</i> (çilek) ve <i>Vitis</i> (asma) bitkileri
<i>Tomato spotted wilt tospovirus</i>	Tohumları hariç, üretim materyali <i>Apium graveolens</i> L. (kereviz), <i>Capsicum annuum</i> L. (biber), <i>Cucumis melo</i> L. (kavun), <i>Dendranthema</i> (DC.) Des Moul., <i>Impatiens</i> , <i>Lactuca sativa</i> L. (marul), <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill., (domates), <i>Nicotiana tabacum</i> L. (tütün), <i>Solanum melongena</i> L. (patlican) ve <i>Solanum tuberosum</i> L. (patates) bitkileri
<i>Tomato yellow leaf curl begomovirus</i>	Tohumları hariç, üretim materyali <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. (domates) bitkileri

УГОДА

між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про співробітництво в галузі карантину та захисту рослин

Кабінет Міністрів України та Уряд Турецької Республіки, далі – Договірні Сторони,

визнаючи важливість співробітництва в запобіганні ввезенню і розповсюдженню регульованих шкідливих організмів,

керуючись бажанням у майбутньому продовжувати і розширювати співробітництво в галузі карантину та захисту рослин і забезпечити координацію державних фітосанітарних заходів,

керуючись Міжнародними стандартами з фітосанітарних заходів (МСФЗ) Міжнародної конвенції із захисту рослин (МКЗР) від 6 грудня 1951 року, в редакції 1997 року, а особливо положеннями з МСФЗ №1 та фітосанітарними термінами з МСФЗ №5, №12, №13, №15,

виходячи з інтересів взаємної охорони території держав Договірних Сторін від проникнення і розповсюдження регульованих шкідливих організмів та розвитку господарських і торговельних зв'язків між Договірними Сторонами,

домовилися про таке:

СТАТТЯ 1

У цій Угоді наведені терміни вживаються у такому значенні:

рослини - живі рослини та їх частини, у тому числі насіння і зародкова плазма;

продукти рослинного походження - неперероблені матеріали рослинного походження (у тому числі зерно), а також перероблена продукція, яка за своєю природою або за способом переробки може створювати небезпеку інтродукції та поширення шкідливих організмів;

фітосанітарний контроль – заходи, які вживаються для встановлення наявності або відсутності карантинних шкідливих організмів в рослинах, рослинних продуктах і транспортних заходах;

шкідливий організм – будь-який вид, штам або біотип рослин, тварин або патогенний агент, шкідливий для рослин або рослинних продуктів;

карантинний шкідливий організм - шкідливий організм, який має потенційне економічне значення для зони, що знаходиться у зв'язку з цим у небезпеці, в якій він поки відсутній або присутній, але не широко розповсюджений, і є об'єктом офіційного контролю;

регульований некарантинний організм - некарантинний шкідливий організм, присутність якого на рослинах, що призначенні для посадки, здійснює економічно неприйнятний вплив на заплановане використання цих рослин і внаслідок цього регулюється на території договірної сторони, що імпортує;

об'єкт регулювання - будь-яка рослина, рослинний продукт, склад, пакувальний матеріал, транспортний засіб, контейнер, ґрунт і будь-який інший організм, об'єкт або матеріал, що може слугувати місцем укриття шкідливих організмів або сприяти їхньому поширенню, і стосовно яких вважається необхідним застосування фітосанітарних заходів, особливо у разі міжнародного перевезення.

перелік шкідливих для рослин організмів – перелік шкідливих організмів, які уражують види рослин взагалі або у певній зоні.

СТАТТЯ 2

Компетентними органами держав Договірних Сторін, що здійснюють координацію діяльності по реалізації цієї Угоди, є:

від України – Міністерство аграрної політики та продовольства;

від Турецької Республіки – Міністерство продовольства, сільського господарства та тваринництва.

СТАТТЯ 3

Договірні Сторони будуть вживати необхідних заходів щодо перевірки вантажів з об'єктами регулювання при імпорті, експорті та транзиті через пункти пропуску на кордонах держав Сторін відповідно до Переліку регульованих шкідливих організмів, що містяться в додатках 1 та 2, які є невід'ємною частиною цієї Угоди.

Усі витрати, пов'язані з перевіркою вантажів з об'єктами регулювання, несе власник вантажу або представник власника згідно з діючими тарифами на територіях держав Договірних Сторін.

СТАТТЯ 4

Компетентні Органи Договірних Сторін повинні здійснювати інспектування об'єктів регулювання в процесі їх виробництва, переробки, перевезення, а також зберігання з метою визначення наявності або відсутності карантинних шкідливих організмів, які завдають шкоди сільськогосподарським культурам і лісу.

Договірні Сторони зобов'язуються дотримуватися затверджених згідно з чинним законодавством своїх держав фітосанітарних правил щодо імпорту, експорту і транзиту об'єктів регулювання, які перевозяться з однієї держави в іншу.

СТАТТЯ 5

З метою забезпечення ефективного співробітництва в галузі карантину та захисту рослин Договірні Сторони відповідно до чинного законодавства своїх держав зобов'язуються:

- вживати необхідних заходів щодо запобігання проникненню регульованих шкідливих організмів з території держави однієї Договірної Сторони на територію держави іншої Договірної Сторони при імпорті, експорті та транзиті;
- обмінюватися правилами, положеннями, які регулюють на територіях держав обох Договірних Сторін заходи щодо карантину та захисту рослин;
- обмінюватися інформацією про появу та розповсюдження регульованих шкідливих організмів на територіях держав Договірних Сторін;
- обмінюватися інформацією про науково-дослідні роботи в галузі карантину та захисту рослин;
- обмінюватися фахівцями шляхом їх відрядження з метою здійснення вибіркової фітосанітарної перевірки вантажів з об'єктами регулювання у місцях виробництва, вирощування, заготівлі та відвантаження, оперативного вирішення питань з карантину та захисту рослин в пунктах пропуску, а також для вивчення досягнень науки і практики в галузі карантину та захисту рослин;
- надавати взаємну наукову, технічну та іншу допомогу в проведенні заходів з карантину рослин, пов'язаних із виявленням, локалізацією та ліквідацією шкідливих організмів, знезараження та інше;

- обмінюватись нотифікаційними повідомленнями про невідповідність фітосанітарних заходів та відповідними документами, що підтверджують факти невідповідності.

СТАТТЯ 6

1. Об'єкти регулювання, які вивозяться з території держави однієї Договірної Сторони на територію держави іншої Договірної Сторони або які перевозяться транзитом по території держави однієї Договірної Сторони на територію держави іншої Договірної Сторони, або об'єкти регулювання походженням з третіх країн, які підлягали перепакуванню, перевантажуванню або розділені на частки на території держави однієї із Договірних Сторін, повинні супроводжуватися фітосанітарним сертифікатом (оригінал) або фітосанітарним сертифікатом на реекспорт у відповідності з фітосанітарним вимогами Договірної Сторони-імпортера.

З метою ідентифікації партій об'єктів регулювання у фітосанітарних сертифіках вказується номер (назва) транспортного засобу, що перевозить партію об'єктів регулювання.

Компетентні органи Договірних Сторін залишають за собою право при закупівлі окремих партій об'єктів регулювання виставляти додаткові вимоги до фітосанітарного стану такої продукції.

Моніторинг, який передусім відвантаженню, при експорті рослинної продукції може здійснюватись на території країни-експортера спільними зусиллями посадових осіб компетентних органів Договірних Сторін.

2. Наявність фітосанітарного сертифіката не позбавляє права компетентних органів Договірних Сторін здійснювати фітосанітарний контроль імпортованих об'єктів регулювання у відповідності з законодавством своїх держав.

3. У разі виявлення карантинних шкідливих організмів під час проведення фітосанітарного контролю компетентні органи Договірної Сторони-імпортера мають право на знезараження партії об'єктів регулювання, її знищення або повернення експортеру з повідомленням компетентних органів іншої Договірної Сторони стосовно вживих фітосанітарних заходів із зазначенням їх причини.

Якщо знезараження об'єктів регулювання здійснювалось на території держави однієї Договірної Сторони, ввезення зазначененої продукції на територію держави іншої Договірної Сторони дозволяється тільки після її дегазації (штучного видалення газів з об'єктів регулювання).

В усіх випадках здійснення реекспорту об'єктів регулювання Договірні Сторони проводять фітосанітарний контроль і в разі відсутності карантинних шкідливих організмів оформляють фітосанітарний сертифікат або фітосанітарний сертифікат на реекспорт, який супроводжує об'єкти регулювання до місця призначення вантажу, разом з фітосанітарним сертифікатом країни-експортера (або його завіроюючою компією).

СТАТТЯ 7

При експорті об'єктів регулювання з території держави однієї Договірної Сторони на територію держави іншої Договірної Сторони використовується нова упаковка (крім дерев'яного пакувального матеріалу), яка вільна від карантинних шкідливих організмів. Упаковка та пакувальні матеріали повинні бути вільними від ґрунту. Сіно, солома, полови, листя та інші рослинні матеріали не будуть використовуватись в якості упаковки.

Транспортні засоби, які використовуються при перевезенні об'єктів регулювання, повинні бути ретельно очищені, а за потреби - знезаражені.

СТАТТЯ 8

Для вирішення практичних питань, пов'язаних з реалізацією положень цієї Угоди, компетентні органи Договірних Сторін в разі необхідності організують спільні наради, які проводяться по черзі на територіях держав Договірних Сторін.

Організаційні витрати на проведення нарад несе компетентний орган приймаючої Договірної Сторони. Порядок оплати витрат по направлению делегацій попередньо погоджується компетентними органами Договірних Сторін.

Місце, терміни та порядок денний таких нарад визначаються компетентними органами Договірних Сторін.

Для обговорення та вирішення питань, пов'язаних з реалізацією передбачених цією Угодою заходів, компетентні органи Договірних Сторін можуть безпосередньо контактувати між собою.

СТАТТЯ 9

Положення цієї Угоди поширюються на всі об'єкти регулювання, включаючи ті, які надходять в якості дарувань або для наукових цілей, а також призначенні для дипломатичних, консульських та інших представництв.

СТАТТЯ 10

Ця Угода не впливає на права та обов'язки кожної із Договірних Сторін, що випливають з інших міжнародних договорів, учасниками яких є Договірні Сторони, а також їхнього членства в міжнародних організаціях з карантину та захисту рослин.

СТАТТЯ 11

За взаємною письмовою згодою Договірних Сторін в цю Угоду можуть вноситись зміни та/або доповнення, що оформляються окремими відповідними Протоколами, які становлять невід'ємну частину цієї Угоди.

СТАТТЯ 12

Усі спірні питання, що виникають при тлумаченні та застосуванні положень цієї Угоди, вирішуватимуться шляхом переговорів між Договірними Сторонами.

СТАТТЯ 13

Ця Угода набирає чинності з дати отримання останнього письмового повідомлення, дипломатичними каналами, про виконання Договірними Сторонами внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання нею чинності.

Ця Угода укладається терміном на 5 років, доки одна із Договірних сторін не повідомить про свій намір припинити дію цієї Угоди, не пізніше ніж за 6 місяців до закінчення відповідного періоду, її дія буде подовжена терміном на 1 рік.

Завершення терміну дії Угоди в жодному разі не вплине на заходи та проекти, які знаходяться в процесі роботи.

У будь-який час до тексту Угоди за взаємною письмовою згодою Договірних сторін можуть вноситись доповнення. Доповнення набувають чинності у відповідності до законодавчих процедур, що прописані в абзаці 1 даної Статті.

Вчинено в м. Анкара, 22 грудня 2011 р. у двох оригінальних примірниках, кожний українською, турецькою та англійською мовами, при цьому всі тексти є автентичними.

У разі виникнення розбіжностей при тлумаченні тексту цієї Угоди переважну силу матиме текст англійською мовою.

За Уряд Турецької Республіки

Мехмет Мехді ЕКЕР

**Міністр харчової продукції,
сільського господарства та
тваринництва Турецької Республіки**

За Кабінет Міністрів України

**ПРИСЯЖНІОК Микола
Володимирович**

**Міністр аграрної політики та
продовольства України**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства аграрної
політики України
29.11.2006 № 716
(у редакції наказу Міністерства
аграрної політики України
від 04.08.2010 № 467)

П Е Р Е Л І К

регульованих шкідливих організмів

A-1

Карантинні організми, відсутні в Україні

Кліщі

1. <i>Aculops fuchsiae</i> Keifer	- головий кліщ фуксії
2. <i>Oligonychus perditus</i> Pritchard & Baker	- ялівцевий кліщ.

Комахи

1. <i>Acleris gloverana</i> Wals.	- західна чорноголова листокрутка-брунькоїд
2. <i>Acleris variana</i> Fern.	- східна чорноголова листокрутка-брунькоїд
3. <i>Acolesthes sarta</i> Sols.	- узбецький вусач
4. <i>Aleurocanthus spiniferus</i> Quaint.	- шипувата чорна білокрилка
5. <i>Aleurocanthus woglumi</i> Ashby	- чорна цитрусова білокрилка
6. <i>Amauromyza maculosa</i> Mall.	- хризантемний листяний мінер
7. <i>Anoplophora chinensis</i> Forst.	- вусач китайський
8. <i>Anoplophora glabripennis</i> Motsh.	- азіатський вусач
9. <i>Anthonomus bisignifer</i> Schen.	- сунничний квіткоїд
10. <i>Anthonomus signatus</i> Say	- сунничний брунькоїд
11. <i>Bactrocera dorsalis</i> Hend.	- східна фруктова муха
12. <i>Bactrocera zonata</i> Saund.	- персикова фруктова муха
13. <i>Bemisia tabaci</i> Gen.	- тютюнова білокрилка
14. <i>Cacoecimorpha pronubana</i> Hubn.	- гвоздична листокрутка

15. *Callosobruchus chinensis* Linn.
- китайський зерноїд
16. *Callosobruchus maculatus* Fabr.
- чотирьохплямистий зерноїд
17. *Carposina niponensis* Wals.
- персикова плодожерка
18. *Caryedon gonagra* Fabr.
- арахісовий зерноїд
19. *Ceratitis capitata* Wied.
- середземноморська плодова муха
20. *Ceratitis cosyra* Walk.
- мангрова фруктова муха
21. *Ceratitis rosa* Karch.
- натальська фруктова муха
22. *Choristoneura conflictana* Walk.
- велика тополева листокрутка
23. *Choristoneura fumiferana* Clem.
- ялинова листокрутка
24. *Choristoneura occidentalis* Freem.
- східна ялинова листокрутка
25. *Choristoneura rosaceana* Har.
- скошенополоса листокрутка
26. *Conotrachelus nenuphar* Herb.
- плодовий довгоносик
27. *Cydia packardi* Zell.
- вишнева плодожерка
28. *Cydia prunivora* Wals.
- сликова американська плодожерка
29. *Dendrolimus sibiricus* Tschetv.
- сибірський шовкопряд
30. *Diabrotica barberi* Smith & Lawr.
- північний кукурудзяний жук
31. *Diabrotica speciosa* Germ.
- діабротика особлива
32. *Diabrotica undecimpunctata* Man.
- південний кукурудзяний жук
33. *Dinoderus bifoveolatus* Woll.
- каптурник багатоїдний
34. *Dryocosmus kuriphilus* Yas.
- азіатський каштановий галовий пильщик
35. *Epitrix cucumeris* Har.
- гарбузова блішка
36. *Epitrix tuberis* Gent.
- картопляна блішка
37. *Ips hauseri* Reit.
- киргизький гірський короїд
38. *Ips subelongatus* Motsch.
- великий модриновий короїд
39. *Lepidosaphes ussuriensis* Bork.
- усурійська комоподібна щитівка
40. *Liriomyza huidobrensis* Blanc.
- південний американський мінер
41. *Liriomyza sativae* Blanc.
- овочевий листяний мінер
42. *Liriomyza trifolii* Burg.
- конюшинний або хризантемний мінер
43. *Maconellicoccus hirsutus* Green
- жорстковолосий червець
44. *Malacosoma americanum* Fabr.
- східно-американський похідний шовкопряд
45. *Malacosoma disstria* Hub.
- лісовий похідний шовкопряд
46. *Malacosoma parallella* Staud.
- гірський кільчастий шовкопряд
47. *Margarodes vitis* Philippi
- виноградний червець
48. *Melanotus communis* Gyll.
- ковалік загальний
49. *Monochamus alternatus* Hope
- вусач мінливий
50. *Monochamus carolinensis* Oliv.
- вусач каролінський
51. *Monochamus marmorator* Kirb.
- вусач мармуровий
52. *Monochamus mutator* Le Cont.
- вусач змінний
53. *Monochamus nitens* Bat.
- вусач сяючий
54. *Monochamus notatus* Drury
- вусач помічений
55. *Monochamus obtusus* Cas.
- вусач тупий
56. *Monochamus scutellatus* Say
- вусач щитовий
57. *Monochamus titillator* Fabr.
- вусач дрібний
58. *Naupactus leucoloma* Boh.
- білокаймистий жук
59. *Numonia pyrivorella* Mats.
- грушева вонгівка
60. *Opogona sacchari* Boj.
- бананова міль
61. *Pissodes nemorensis* Germ.
- смолівка кедрова
62. *Pissodes strobi* Peck.
- смолівка веймутової сосни
63. *Pissodes terminalis* Hop.
- смолівка верхівок сосни

64. *Popillia japonica* Newm. - японський жук
 65. *Premnotypes latithorax* Pier. - широкогрудий андійський картопляний довгоносик
 66. *Premnotypes suturicallus* Kusch. - мозолистий картопляний довгоносик
 67. *Premnotypes vorax* Hust. - ненажерливий картопляний довгоносик
 68. *Rhagoletis pomonella* Walsh. - яблунева муха
 69. *Rhagoletis cingulata* Loew. - східна вишнева муха
 70. *Rhagoletis indifferens* Cur. - західна вишнева муха
 71. *Rhizoecus hibisci* Kaw. & Tak. - кореневий червець
 72. *Scirtothrips aurantii* Faure. - південноафриканський цитрусовий трипс
 73. *Scirtothrips citri* Moul. - північний каліфорнійський цитрусовий трипс
 74. *Scirtothrips dorsalis* Hood. - чилійський жовтий чайний трипс
 75. *Scolytus morawitzi* Sem. - заболонник Моравіца
 76. *Sinoxylon conigerum* Gers. - каптурник зубчастий
 77. *Sirex ermak* Sem. - чорно-блакитний рогохвіст
 78. *Spodoptera eridania* Cram. - південна совка
 79. *Spodoptera frugiperda* Smith - кукурудзяна листяна совка
 80. *Spodoptera littoralis* Boisd. - єгипетська бавовникова совка
 81. *Spodoptera litura* Fabr. - азіатська бавовникова совка
 82. *Tecia solanivora* Pov. - гватемальська картопляна міль
 83. *Tetropium gracilicorne* Reit. - тонковусий вусач
 84. *Thrips palmi* Karn. - трипс Пальмі
 85. *Toxoptera citricida* Kirk. - тропічна цитрусова попелиця
 86. *Trogoderma granarium* Ev. - капровий жук
 87. *Tuta absoluta* Meyr. - південноамериканська томатна міль
 88. *Unaspis citri* Comst. - апельсинова щітівка
 89. *Xylotrechus altaicus* Geb. - алтайський модриновий вусач
 90. *Xylotrechus namanganensis* Heyd. - наманганський вусач
 91. *Zabrotes subfasciatus* Boh. - бразильська бобова зернівка.

Хвороби рослин

Грибкові хвороби

1. <i>Apiosporina morbosa</i> (Schweinitz) von Arx	- чорний рак гілок
2. <i>Ceratocystis fagacearum</i> (Bretz) Hunt	- вілт (в'янення) дубу
3. <i>Ceratocystis fimbriata</i> Ellis & Halsted f.sp. platani Walter	- рак, синява деревини платану
4. <i>Chrysomyxa arctostaphyli</i> Dietel	- жовта іржа відьмінних мітел ялини
5. <i>Cronartium coleosporioides</i> J.C. Arthur	- ріжкоподібна іржа
6. <i>Cronartium comandrae</i> Peck	- іржа командри
7. <i>Cronartium comptoniae</i> J.C. Arthur	- стовпчаста іржа сосни
8. <i>Cronartium fusiforme</i> Hed. & Hunt ex Cum.	- веретеноподібна іржа
9. <i>Cronartium himalayense</i> Bagchee	- пухироподібна іржа сосни
10. <i>Cronartium kamtschaticum</i> Jorstad	- іржа японської білої сосни
11. <i>Cronartium quercuum</i> (Berkeley) Miyabe ex Shirai	- ріжкоподібна іржа букових
12. <i>Didymella ligulicola</i> (K.F. Baker, Dimock & L.H. Davis) von Arx.	- аскохітоз хризантем

13. *Endocronartium harknessii* (J.P. Moore) Y. Hiratsuka - західна галоподібна іржа
14. *Gymnosporangium asiaticum* Miyabe ex Yamada - іржа груші і ялівцю
15. *Gymnosporangium clavipes* (Cooke & Peck) Cooke & Peck - буруваті іржа айви
16. *Gymnosporangium globosum* (Farlow) Farlow - іржа американського глоду
17. *Gymnosporangium juniperi-virginianae* Schwein - іржа яблуні і кедру
18. *Gymnosporangium yamadae* Miyabe ex Yamada - іржа яблуні і ялівцю
19. *Melampsora farlowii* (J.C. Arthur) J.J. Davis - іржа тцуги
20. *Melampsora medusae* Thümen - іржа тополі
21. *Monilinia fructicola* (Winter) Honey - плодова гниль
22. *Mycosphaerella dearnessii* M.E. Barr - коричневий плямистий опік хвої
23. *Mycosphaerella gibsonii* H.C. Evans - коричневий опік хвої сосни
24. *Mycosphaerella laricis-leptolepidis* K. Ito, K. Sato & M. Ota - септоріоз хвої японської модрини
25. *Mycosphaerella populum* G.E. Thompson - септоріоз, плямистість листя, рак, опік тополі
26. *Ophiostoma wageneri* (Goheen & Cobb) Harrington - почорніння коріння
27. *Phialophora cinerescens* (Wollenweber) van Beyma - фіалофорне в'янення гвоздики
28. *Phellinus weiri* (Murrill) R.L. Gilbertson - жовта кільцева гниль
29. *Phoma andigena* Turkensteen - чорний опік, фомозна плямистість листя картоплі
30. *Phyllosticta solitaria* Ellis & Everhart - плямистість яблуні
31. *Phymatotrichopsis omnivora* (Duggar) Hennebert - техаська коренева гниль
32. *Phytophthora fragariae* Hickman - фітофтороз коренів суніці
33. *Puccinia horiana* P. Hennings - біла іржа хризантем
34. *Stenocarpella macrospora* (Earle) Sutton - диплодіоз кукурудзи
35. *Stenocarpella maydis* (Berkeley) Sutton - диплодіоз кукурудзи
36. *Thecaphora solani* (Thirumulachar & O'Brien) Mordue - сажка картоплі
37. *Tilletia indica* Mitra - індійська сажка пшениці.

Бактеріальні хвороби

1. *Burkholderia caryophylli* (Burkholder) Yabuuchi et al. - бактеріальний вілт гвоздики
2. *Erwinia stewartii* (Smith) Dye., *Pantoea stewartii*, *Xanthomonas stewartii* Dowson - бактеріальне в'янення кукурудзи
3. *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi - бура гниль картоплі
4. *Xanthomonas campestris* pv. *hyacinthi* (Wakker) Dovson. - жовта хвороба гіацінтів

5. *Xanthomonas oryzae* pv. *oryzae* (Ishyama) Swings et al. - бактеріальний опік рису
6. *Xanthomonas oryzae* pv. *oryzicola* (Fang et al.) Swings et al - бактеріальна строкатість рису
7. *Xylella fastidiosa* Wells et al. - бактеріоз винограду (хвороба Пірса)
8. *Xylophilus ampelinus* (Panagopoulos) Willems et al. - бактеріальне в'янення винограду

Вірусні хвороби

1. *Cherry little cherry closterovirus* (non-European) - клостеровірус дрібноплідності вишні (черешні)
2. *Cherry rasp leaf nepovirus* - неповірус ращілеподібності листя черешні
3. *Chrysanthemum stem necrosis tospovirus* - тосповірус некрозу стовбура хризантем
4. *Chrysanthemum stunt pospoviroid* - віроїд уповільнення росту хризантем
5. *Impatiens necrotic spot tospovirus* - тосповірус некротичної плямистості
6. *Peach rosette mosaic nepovirus* - мозаїка розеток персика
7. *Potato Andean mottle comovirus* - комовірус андійської плямистості картоплі
8. *Potato black ringspot nepovirus* - віrusна чорна кільцева плямистість картоплі
9. *Potato yellow dwarf nucleorhabdovirus* - рабдовірус жовтої карпиковості картоплі
10. *Potato yellow vein crinivirus* - вірус пожовтіння жилок листя картоплі
11. *Raspberry ringspot nepovirus* - неповірус кільцевої плямистості малини
12. *Strawberry latent C virus* - латентна С-віrusна хвороба сунціці
13. *Tobacco ringspot nepovirus* - неповірус кільцевої плямистості тютюну
14. *Tomato ringspot nepovirus* - неповірус кільцевої плямистості томатів.

Нематоди

1. *Aphelenchoides besseyi* Christie - рисова нематода
2. *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner and Buhrer) Nickle - соснова стовбурова нематода
3. *Globodera pallida* (Stone) Behrens - бліда картопляна нематода
4. *Heterodera glycines* Ichinohe - соєва нематода
5. *Meloidogyne chitwoodi* Golden, O'Bannon, Santo & Finley - колумбійська галова нематода
6. *Meloidogyne fallax* Karssen - несправжня колумбійська нематода
7. *Nacobbus aberrans* (Thorne) Thorne & Allen - несправжня галова нематода
8. *Radopholus similis* (Cobb) Thorne - бананова свердлована нематода.

Бур'яни

1. *Ambrosia psilostachya* D.C. - амброзія багаторічна
2. *Ambrosia trifida* L. - амброзія трироздільна
3. *Bidens pilosa* L. - череда волосиста
4. *Bidens bipinnata* L. - череда двічіпірчаста

5. *Helianthus californicus* D.C. - соняшник каліфорнійський
6. *Helianthus ciliaris* D.C. - соняшник війчастий
7. *Ipomea hederacea* L. - іпомея плющеподібна
8. *Ipomea lacunosa* L. - іпомея ямчasta
9. *Iva axillaris* Pursh. - бузинник пазушний
10. *Polygonum pensylvanicum* L. - гірчак пенсільванський
11. *Raimania laciniata* Hill. - райманія розсічена
12. *Solanum carolinense* L. - паслін каролінський
13. *Solanum elaeagnifolium* Cav. - паслін лінійнолистий
14. *Solanum triflorum* Nutt. - паслін триквітковий
15. *Striga lutea* Lour. - стрига жовта
16. *Striga euphrasioides* Benth. - стрига очанкоподібна
17. *Striga hermontica* Benth. - стрига єгипетська.

A-2

Карантинні організми, обмежено поширені в Україні

Комахи

1. *Diabrotica virgifera virgifera* Le Conte - західний кукурудзяний жук
2. *Frankliniella occidentalis* Perg. - західний квітковий трипс
3. *Hyphantria cunea* Drury - американський білий метелик
4. *Phthorimaea operculella* Zell. - картопляна міль.

Хвороби рослин

Грибкові хвороби

1. *Mycosphaerella linicola* Naumov - пасмо льону
2. *Synchytrium endobioticum* (Schilbersky) Percival - рак картоплі.

Бактеріальні хвороби

1. *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al. - бактеріальний опік плодових.

Вірусні хвороби

1. *Beet necrotic yellow vein furovirus* - вірусне некротичне пожовтіння жилок цукрового буряку (ризоманія)
2. *Plum pox potyvirus* - потівірус шарки сливи (віспа).

Нематоди

1. *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens - золотиста картопляна нематода.

Бур'яни

1. *Acroptilon repens* L.
  2. *Ambrosia artemisiifolia* L.
  3. *Cenchrus longispinus* Fernald.
  4. *Cuscuta alba* J. Presl et C. Presl
  5. *Cuscuta approximata* Bab.
  6. *Cuscuta australis* R. Br.
  7. *Cuscuta basarabica* Buia
  8. *Cuscuta campestris* Yunck.
  9. *Cuscuta epithymum* Weihe
  10. *Cuscuta epithymum* L.
  11. *Cuscuta europaea* L.
  12. *Cuscuta gronovii* Willd.
  13. *Cuscuta lupuliformis* Krock.
  14. *Cuscuta monogyna* Vahl.
  15. *Cuscuta suaveolens* Ser.
  16. *Cuscuta trifolii* Bab.
  17. *Cuscuta viciae* Schultz
  18. *Cuscuta Lehmanniana* Bge.
  19. *Sorghum halepense* (L.) Pers.
  20. *Solanum rostratum* Dunal.
- гірчак повзучий (степовий)
- амброзія полинолиста
- ценхрус довгоголковий
- повитиця біла
- повитиця зближена
- повитиця південна
- повитиця бесарабська
- повитиця польова
- повитиця льонова
- повитиця чебрецева
- повитиця європейська
- повитиця Гронова
- повитиця хмельовидна
- повитиця одностовпчикова
- повитиця запашна
- повитиця конюшинна
- повитиця викова
- повитиця Лемана
- сорго алепське (гумай)
- паслін колючий.

Регульовані некарантинні шкідливі організми

Комахи

1. *Lopholeucaspis japonica* Cock.
  2. *Quadraspidotus perniciosus* Comst.
  3. *Viteus vitifolii* Fitch.
- японська паличкоподібна щітівка
- каліфорнійська щітівка
- виноградна філоксера.

Хвороби рослин

Бактеріальні хвороби

1. *Clavibacter michiganensis* subsp. *Sepedonicum* (Speckermann & Kotthoff)
  2. *Xanthomonas arboricola* pv. *pruni* (Smith) Vauterin et al.
  3. *Xanthomonas vesicatoria* (ex Doidge) Vauterin et al.
- кільцева гниль картоплі
- бактеріальна плямистість листя кісточкових
- чорна бактеріальна плямистість пасльонових.

Вірусні хвороби

1. *Potato spindle tuber pospiviroid*
  2. *Tomato spotted wilt tospovirus*
- віроїд веретеноподібності бульб картоплі
- вірус плямистості томату (вілт).

Нематоди

1. *Ditylenchus destructor* Thorne
  2. *Ditylenchus dipsaci* Filipjev
- стеблова нематода картоплі
- стеблова нематода.

Бур'яни

1. *Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle

- айлант найвищий (китайський ясен).

Начальник

**Головної державної інспекції
з карантину рослин України
Симонов**

B.C.

AGREEMENT

BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY AND THE CABINET MINISTERS OF UKRAINE ON COOPERATION IN THE FIELD OF PLANT PROTECTION AND PLANT QUARANTINE

The Government of the Republic of Turkey and the Cabinet Ministers of Ukraine, hereinafter referred to as - the Contracting Parties,
realizing the importance of cooperation at prevention from entry and distribution of pests,

wishing to continue and expand cooperation in the field of plant quarantine and plant protection in the future and to ensure coordination of the state phytosanitary measures,

complying with International standards for phytosanitary measures (ISPMs) of the International Plant Protection Convention (IPPC) of the 6th of December 1951, as in force on 1997, and especially with the principles of ISPM No: 1 and the phytosanitary terms of ISPM No: 5,12,13,15.

proceeding from the interests of mutual protection the territories of the states of the Parties from entry and spread of pests and development of economical and trade relationships between the Parties,

have agreed as follows:

Article I

The terms to be used in this Agreement shall have the following:

(a) *Plants* - living plants and parts thereof, including seeds and germplasm;

(b) *Plant products* - unmanufactured materials of plant origin (including grain) and those manufactured products that, by their nature or that of their processing, may create a risk for the introduction and spread of pests;

(c) *Phytosanitary control* - actions undertaken to check presence or non-presence of quarantine pests in the plants, plant products and transport vehicles;

(d) *Pest* - any species, strain or biotype of plant, animal or pathogenic agent, injurious to plants or plant products;

(e) *Quarantine pest* - pest of potential economic importance to the area endangered hereby

and not yet present there, or present but not widely distributed and being officially controlled;

(f) *Regulated non-quarantine pest* - a non-quarantine pest whose presence in plants for planting affects the intended use of those plants with an economically unacceptable impact, and which is therefore regulated within the territory of the importing Party;

(g) *Regulated article* - any plant and plant product, storage place, packaging material, conveyance, container, soil or any other organism, object or material capable of harboring or spreading pests, deemed to require phytosanitary measures particularly where international transportation is involved.

h) *Host pest list* - a list of pests which infest plant species generally or in an area

Article II

The Competent authorities of the states of the Contracting Parties, responsible for the implementation of the provisions of this Agreement shall be:

- *from the Republic of Turkey*: the Ministry of Food, Agriculture and Livestock.
- *from Ukraine*: the Ministry of Agricultural Policy and Food.

Article III

The Contracting Parties shall take all necessary measures to check consignments with the regulated articles during importation, exportation and transit through the points of entry at the Parties' borders in accordance with the list of pests contained in the Annexes 1 and 2 which are an integral part of this Agreement.

All expenses connected with check of the consignments with regulated articles shall be borne by the owner of the consignment or the owner's representative according to the current rates in the territories of the Contracting Parties.

Article IV

The competent authorities of the Contracting Parties shall inspect the regulated articles in the process of production, processing, transportation and storage in order to identify the presence or non-presence of quarantine pests which are harmful to agriculture and forestry.

The Contracting Parties are obliged to follow phytosanitary rules approved in accordance with their legislation in force concerning import, export and transit of the regulated articles which are transported from one state into another.

Article V

In order to ensure an effective cooperation in the sphere of plant quarantine and plant protection, the Contracting Parties in accordance with their legislation in force of their states shall undertake to:

- take all necessary measures to prevent from entry regulated pests from the territory of one Contracting Party's state into the territory of the state of another Contracting Party during importation, exportation and transit;
- exchange rules and statements which regulate measures on plant quarantine and plant protection in the territories of both states of the Contracting Parties;
- exchange of information about occurrence and spread of pests in the territories of states of the Contracting Parties;
- exchange of information about research-and-development works in the sphere of plant quarantine and plant protection;
- exchange of specialists by means of sending them on business missions with the purpose of carrying out selective phytosanitary inspection of consignments with the regulated articles in the places of production, planting, storage and shipment, efficient solution on plant quarantine and

plant protection in the points of entry, as well as studying achievements in science and practice in the sphere of plant quarantine and protection;

- render mutual scientific, technical and other assistance while taking measures on plant quarantine and plant protection related to identification, containment and eradication of pests, decontamination, etc.
- exchange of notifications on non-compliance of phytosanitary measures and the relevant documents confirming the facts of non-compliance.

Article VI

1. The regulated articles which are exported from the territory of one state of the Contracting Party into the territory of the other Contracting Party or the regulated articles the origin of which are from the third countries which were subjected to repackaging, transshipment, or were divided into parts at the territory of one of the Contracting Parties, shall be accompanied with a phytosanitary certificate (original) or phytosanitary re-export certificate in accordance with phytosanitary requirements of the importing country.

To identify the lots of regulated articles the number (name) of transport vehicle shall be put in phytosanitary certificates.

The competent authorities of the Contracting Parties reserve for themselves a right during buying separate lots of regulated articles to lay down additional requirements on phytosanitary status of such production.

Monitoring, which is preceded shipment, during export of plant products can be realized at the territory of the exporting country by mutual efforts of officials of competent authorities of the Contracting Parties.

2. Availability of a phytosanitary certificate doesn't divest the competent authorities of the Contracting Parties to conduct phytosanitary control of imported regulated articles in accordance with legislation of their states.

3. In case of detection of quarantine pests during phytosanitary control, the competent authorities of the Contracting Parties shall have a right to disinfect lots of regulated articles to destroy them or to return to the exporter, notifying the competent authorities of the other Contracting Party about taken phytosanitary measures by mentioning the reasons.

If disinfection regulated articles was carried out in the territory of one Contracting Party's state, import of the above-mentioned production in the territory of another Contracting Party's state is allowed only after degassing (synthetic gas removal from the regulated articles).

In all cases of re-export of regulated articles the Contracting Parties conduct phytosanitary control and in case of absence quarantine pests they draw up a phytosanitary certificate or phytosanitary re-export certificate which accompanies regulated articles up to the consignment destination place along with phytosanitary certificate of the exporting country (or with its certified copy).

Article VII

During export of regulated articles from the territory of one Contracting Party into the territory of the other Contracting Party a new packaging shall be used (except wood packaging material), which is free from quarantine pests. Packaging and packaging materials should be free from soil. Hay, straw, chaff, leaves and other plant

materials shouldn't be used as packaging.

Vehicles used for transportation of regulated articles should be carefully cleaned and, if necessary, disinfected.

Article VIII

The competent authorities of the Contracting Parties shall arrange if necessary joint meetings to be held alternately in both countries for the settlement of practical issues related to execution of this Agreement.

Organizing expenses for meetings are to be borne by the competent authority of the receiving Party. An order payment of expenses for delegation's mission shall be preliminary agreed by the competent authorities of the Contracting Parties.

Location, terms and agenda of such meetings are to be determined by the competent authorities of the Parties.

For discussing and solving matters, connected with realization of measures of this Agreement, the competent authorities of the Contracting Parties can contact each other.

Article IX

The statements of this Agreement spread at all regulated articles including those which are come as donation or for scientific purposes and assigned for diplomatic, consular and other missions.

Article X

This Agreement does not affect the rights and obligations of the Contracting Parties under other international agreements, in which they participate or resulting from being members of International organizations of plant quarantine and plant protection.

Article XI

By mutual written consent of the Contracting Parties amendments and additions can be put to this Agreement which form in separate appropriate Protocols and are an integral part of this Agreement.

Article XII

All disputes arising out of the interpretation and application of this Agreement shall be settled by means of consultations and talks by the consent of the Contracting Parties.

Article XIII

This Agreement shall enter into force on the date of the receipt of the last official note by the diplomatic channels on realizing the internal procedures by the Contracting Parties required for the entry into force of this Agreement.

This Agreement will remain in force for a period of 5 years. Unless one of the Parties notifies the other of its intention terminate this Agreement 6 months before its expiration date, the Agreement shall be renewed each time for a period of one year.

Termination of this Agreement shall not affect the activities and projects already in progress or executed.

This Agreement may be amended by mutual written consent of the Contracting Parties at any time. The amendments shall enter into force in accordance with the same legal procedure prescribed under paragraph one of this Agreement.

Done in Ankara on the 22nd of December 2011 in two copies in Turkish, Ukrainian and English languages, all texts being authentic. In case of any divergence in interpretation of the provisions of this Agreement, English text shall prevail.

For
the Ministry of Food, Agriculture and
Livestock of the Republic of Turkey

For
the Ministry of Agricultural Policy and
Food of Ukraine

Mehmet Mehdi Eker
Minister of Food, Agriculture and
Livestock

Mykola Prysiazhnyuk
Minister of Agricultural Policy and Food

ANNEX -1

HARMFUL ORGANISMS THAT CONSTITUTE AN IMPEDIMENT TO IMPORTATION

A-HARMFUL ORGANISMS THAT ARE KNOWN NOT TO OCCUR IN TURKEY AND CONSTITUTE AN IMPEDIMENT TO IMPORTATION

Insects

Acleris gloverana

Acleris variana

Aeolesthes sarta

Aleurocanthus spiniferus

Aleurocanthus woglumi

Aleurolobus marlatti

Amauromyza maculosa

Anastrepha fraterculus

Anastrepha ludens

Anastrepha obliqua

Anastrepha suspensa

Anoplophora chinensis

Anoplophora glabripennis

Anoplophora malasiaca

Anthonomus bisignifer

Anthonomus grandis

Anthonomus quadrigibbus

Anthonomus signatus

Arrhenodes minutus

Bactrocera cucumis

Bactrocera cucurbitae

Bactrocera minax

Bactrocera dorsalis

Bactrocera tryoni

Bactrocera tsuneonis

Blitopertha orientalis

Cacyreus marshalli

¹*Carneocephala fulgida*

Carposina niponensis

Ceratitis rosa

Choristoneura spp.

Conotrachelus nenuphar

Cydia inopinata

Cydia packardi

Cydia prunivora

Dacus ciliatus

Dacus zonatus

Dendroctonus adjunctus

Dendroctonus brevicomis

Dendroctonus frontalis

Dendroctonus ponderosae

Dendroctonus pseudotsugae

Dendroctonus rufipennis

Dendrolimus sibiricus

Diabrotica balteata

Diabrotica barberi
Diabrotica speciosa
Diabrotica trivittata
Diabrotica undecimpunctata
Diabrotica virgifera
²*Diaphorina citri*
Diaprepes abbreviatus
¹*Draeculacephala minerva*
Dryocoetes confusus
Epichoristodes acerbella
Epitrix cucumeris
Epitrix tuberis
Epochra canadensis
Erythroneura comes
Euphranta japonica
Gnathotrichus sulcatus
Gonipterus gibberus
Gonipterus scutellatus
¹*Graphocephala atropunctata*
Helicoverpa zea
Heteronychus arator
Hylurgopinus rufipes
Ips calligraphus
Ips cembrae
Ips confusus
Ips dubilicatus
Ips grandicollis
Ips lecontei
Ips paraconfusus
Ips plastographus
Ips pini
Iridomyrmex humilis
Jacobiasca lybica
Limonius californicus
Liriomyza sativae
Listronotus bonariensis
Maconellicoccus hirsitus
Malacosoma americanum
Malacosoma disstria
Margarodes prieskaensis
Margarodes vitis
Margarodes vredendalensis
Matsucoccus feytaudi
Melanotus communis
³*Monochamus spp.*
Myndus crudus
Naupactus leucoloma
Nipaecoccus vastator
Numonia pyrivorella
Opgona sacchari
Orgyia pseudotsugata
Parasaissetia nigra

Pardalaspis cyanescens
Pardalaspis quinaria
Paysandisia archon
Pissodes nemorensis
Pissodes strobi
Pissodes terminalis
Popillia japonica
Premnotrypes spp.
Pristiphora abictina
⁴*Pseudodityophthorus minutissimus*
⁴*Pseudodityophthorus pruinosis*
Rhagoletis cingulata
Rhagoletis completa
Rhagoletis fausta
Rhagoletis indifferens
Rhagoletis mendax
Rhagoletis pomonella
Rhagoletis suavis
Rhagoletis ribicola
Rhizoecus hibisci
⁵*Scaphoideus luteolus*
⁶*Scaphoideus titanus*
⁷*Scaphytopius acutus delongi*
Scirtothrips aurantii
Scirtothrips citri
Scirtothrips dorsalis
Scolytus morawitzi
Spodoptera eridania
Spodoptera frugiperda
Spodoptera litura
Sternochetus mangiferae
Tecia solanivora
Tetropium gracillicorne
Thrips palmi
⁸*Toxoptera citricida*
Trioza erythreae
Tuta absoluta(Additional:Official Gazette – 17/10/2009-27379)
Unaspis citri
Unaspis yanonensis
Xylotrechus altaicus
Mites
Aculops fuchsiae
Oligonychus perditus
Nematodes
Bursaphelenchus xylophilus
Heterodera glycines
Hirschmanniella spp.
Longidorus spp.
Nacobbus aberrans
Xiphinema americanum
Xiphinema bricolense
Xiphinema californicum

Xiphinema rivesi

Prokaryotes (Bacteria and Phytoplasma)

Apple proliferation phytoplasma

Elm phloem necrosis phytoplasma

Peach rosette phytoplasma

Peach X- disease phytoplasma

Peach yellows phytoplasma

Pear decline phytoplasma

Strawberry witches' broom phytoplasma

Xylella fastidiosa

Fungi

Alternaria mali

Anisogramma anomala

Apiosporina morbosa

Ceratocystis fagacearum

Ceratocystis fimbriata f.sp. *platini*

Cronartium spp.

Endocronartium harknessii

Glomerella gossypii

Guignardia citricarpa

Hypoxyylon mammatum

Monilinia fructicola

Phellinus weiri

Phoma andigena

Phoma exigua var. *foveata*

Phyllosticta solitaria

Phytophthora omnivora

Phytophthora fragariae

Septoria lycopersici var. *malagutii*

Thecaphora solani

Tilletia indica

Venturia nashicola

Viruses, Virus Like Organisms, and Viroids

American plum line pattern ilarvirus

Andean potato latent tymovirus

Andean potato mottle comovirus

Arracacha B nepovirus

Barley stripe mosaic hordeivirus

Bean golden mosaic begomovirus

Blueberry leaf mottle nepovirus

Cherry necrotic rusty mottle disease

Cherry rasp leaf nepovirus

Cowpea mild mottle carlavirus

Euphorbia mosaic begomovirus

Impatiens necrotic spot tospovirus

Lettuce infectious yellows crinivirus

Peach latent mosaic pelamoviroid

Peach mosaic trichovirus

Peach rosette mosaic nepovirus

Pepino mosaic potexvirus

Pepper mild tigré begomovirus

Potato black ringspot nepovirus

Potato spindle tuber pospiviroid
Potato T trichovirus
Potato V potyvirus (Isolates of non-European origins)
Potato yellow dwarf nuchleorhabdovirus
Potato yellow vein crinivirus
Potato yellowing alfaviruses
Raspberry leaf curl luteovirus
Squash leaf curl begomovirus
Strawberry latent C rhabdovirus
Strawberry vein banding caulimovirus
Tobacco ringspot nepovirus
Tomato mottle begomovirus
Watermelon silver mottle tospovirus
Non-European viruses and virus like organisms of *Cydonia* Mill. (quince), *Malus* Mill (apple), *Fragaria* L. (strawberry), drupes, *Pyrus* L.(pear), *Ribes* L.(currant), *Rubus* L. (raspberry) and *Vitis* L. (grape vine).

Weeds

Arceuthobium spp.
Eichhornia crassipes

¹Vector of *Xylella fastidiosa*

²Also the Vector of *Liberobacter africanum* and *L. asiaticum* (*Citrus greening bacterium*)

³Vector of *Bursaphelochus xylophilus*

⁴Also Carries fungus of *Ceratocystis fagacearum*

⁵Vector of *Elm Phloem necrosis*

⁶Vector of *Grapevine flavescence doree*

⁷Vector of virus, virus like and phytoplasma

⁸Also Virus vector

B-HARMFUL ORGANISMS THAT ARE LIMITED IN TURKEY AND CONSTITUTE IMPEDIMENT TO IMPORTATION

Insects

Bemisia tabaci
Cacoecimorpha pronubana

Ceratitis capitata(Additional:Official Gazette – 08/12/2009-27426)

Chrysomphalus aonidum

Dendroctonus micans

Frankliniella occidentalis

Helicoverpa armigera

Ips acuminatus

Ips curvidens

Ips sexdentatus

Ips typographus

Liriomyza bryoniae

Liriomyza huidobrensis

Liriomyza trifolii

Lopholeucaspis japonica

Lymantria monacha

Pissodes castaneus

Pammene fasciana

Ouadraspidiotus perniciosus

Spodoptera littoralis

Mites

Eutetranychus orientalis

Phytonemus pallidus

Nematodes

Aphelenchoides besseyi

Aphelenchoides fragariae

Globodera pallida

Globodera rostochiensis

Meloidogyne spp.

Heterodera fici

Prokaryotes (Bacteria and Phytoplasma)

Clavibacter michiganensis subsp. *sepedonicus*

Ralstonia solanacearum

Fungi

Cryphonectria parasitica

Discula spp.

Elsinoe spp.

Gymnosporangium spp.

Phoma tracheiphila

Synchytrium endobioticum

Viruses, Virus like organisms, and Viroids

Apple mosaic ilarvirus

Beet necrotic yellow vein benyvirus

Citrus ringspot virus

Tomato ringspot nepovirus

ANNEX- 2

**HARMFUL ORGANISMS THAT CONSTITUTE IMPEDIMENT TO IMPORTATION
IF FOUND IN SOME PLANTS AND PLANT PRODUCTS**

A- HARMFUL ORGANISMS THAT ARE KNOWN NOT TO OCCUR IN TURKEY

Insects

HARMFUL ORGANISMS	CONTAMINATION MATERIAL
<i>Rhopalomyia chrysanthemi</i>	Planting material and cut flowers of <i>Chrysanthemum</i> ssp. (<i>Chrysanthemum</i>), except seeds

Nematodes

HARMFUL ORGANISMS	CONTAMINATION MATERIAL
<i>Radopholus citrophilus</i>	<i>Araceae</i> , <i>Citrus</i> (citrus), <i>Fortunella</i> , <i>Maranthaceae</i> , <i>Musaceae</i> , <i>Persea americana</i> , <i>Poncirus</i> and <i>Strelitziaeae</i> that are rooted or contaminated or together with culture medium, except seeds and fruits
<i>Radopholus similis</i>	<i>Araceae</i> , <i>Maranthaceae</i> , <i>Musaceae</i> , <i>Strelitziaeae</i> plants that are rooted or contaminated or together with culture medium

Prokaryotes (Bacteria and Phytoplasma)

HARMFUL ORGANISMS	CONTAMINATION MATERIAL
<i>Burkholderia caryophylli</i>	Plants of <i>Dianthus</i> (carnation), intended for planting, except seeds
<i>Citrus variegated chlorosis</i>	Plant species of the genera <i>Citrus</i> L. (citrus), <i>Fortunella</i> Swingle and <i>Poncirus</i> Raf and their hybrids except fruits and seeds
<i>Clavibacter michiganensis</i> subsp. <i>insidiosus</i>	Seeds of <i>Medicago sativa</i> (alfalfa)
<i>Curtobacterium flaccumfaciens</i> pv. <i>flaccumfaciens</i>	Seeds of <i>Phaseolus</i> spp. (bean) and <i>Dolichos</i>
<i>Erwinia chrysanthemi</i> pv. <i>dianthicola</i>	Plants of <i>Dianthus</i> (carnation), intended for planting, except seeds
Grapevine flavescens dorée phytoplasma	Plants of <i>Vitis</i> L, intended for planting, except fruits and seeds
<i>Liberobacter africanum</i> and <i>L. asiaticum</i>	Plant species of the genera <i>Citrus</i> L. (citrus), <i>Fortunella</i> Swingle and <i>Poncirus</i> Raf and their hybrids except fruits and seeds
Palm lethal yellowing phytoplasma	Plants of <i>Palmae</i> (palm), except seeds
<i>Pantoea stewartii</i> subsp. <i>Stewartii</i>	Seeds of <i>Zea mays</i> (maize)
<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>persicae</i>	Plants of <i>Prunus persica</i> (peach) and <i>Prunus persica</i> var. <i>nectarina</i> (nectarine), except seeds
<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>pisi</i>	Seeds of <i>Pisum sativum</i> (pea) and <i>P. sativum</i> var. <i>arvense</i>
Witches' broom phytoplasma	Plant species of the genera <i>Citrus</i> L. (citrus), <i>Fortunella</i> Swingle and <i>Poncirus</i> Raf and their hybrids except fruits and seeds
<i>Xanthomonas arboricola</i> pv. <i>pruni</i>	Plants of <i>Prunus</i> spp. (peach, plum, almond, cherry, apricot), <i>P. salicina</i> , <i>P. davidiana</i> , <i>P. laurocerasus</i> and <i>P. japonica</i> intended for planting, except seeds
<i>Xanthomonas axonopodis</i> pv. <i>citri</i>	Plant species of the genera <i>Citrus</i> L. (citrus), <i>Fortunella</i> Swingle and <i>Poncirus</i> Raf and their hybrids except seeds
<i>Xanthomonas axonopodis</i> pv. <i>dieffenbachiae</i>	Plants of <i>Anthurium</i> spp., <i>Dieffenbachia Maculata</i> , <i>Philodendron scandens</i> , <i>Sygonium podophyllum</i> intended for planting
<i>Xanthomonas fragaria</i>	Plants of <i>Fragaria</i> (strawberry), intended for planting, except seeds
<i>Xanthomonas oryzae</i> pv. <i>oryzae</i>	Seeds of <i>Oryza</i> spp. (paddy)
<i>Xanthomonas oryzae</i> pv. <i>oryzicola</i>	Seeds of <i>Oryza</i> spp. (paddy)
<i>Xylophilus ampelinus</i>	Plants of <i>Vitis</i> L. (grape vine), intended for planting, except fruits and seeds

Fungi

HARMFUL ORGANISMS	CONTAMINATION MATERIAL
<i>Ciborinia camelliae</i>	Plants of <i>Camellia</i> L. (camellia), intended for planting, except seeds
<i>Claviceps africana</i>	Seeds of <i>Sorghum</i>
<i>Didymella ligulicola</i>	Plants of <i>Chrysanthemum</i> (chrysanthemum), intended for planting, except seeds
<i>Diplodia macrospora</i> <i>Diplodia zea</i> (=maydis)	and Seeds of <i>Zea mays</i> (maize)
<i>Phialophora cinerescens</i>	Plants of <i>Dianthus</i> (carnation), intended for planting, except seed
<i>Phialaphora gregata</i>	Seeds of <i>Glycine max</i> (L.) Merr. (soybean), intended for sowing
<i>Puccinia pitteriana</i>	Plants of <i>Solanaceae</i> including <i>Solanum tuberosum</i> L. (potatoes) tubers, except fruits and seeds

Viruses, Virus Like Organisms, and Viroids

HARMFUL ORGANISMS	CONTAMINATION MATERIAL
<i>Banana bunchy top nanovirus</i>	Plants of <i>Musa</i> spp. (banana), intended for propagation, except seeds
<i>Beet curly top curtovirus</i>	Plants of <i>Beta vulgaris</i> L. (beet), intended for planting, except seeds
<i>Black raspberry latent ilarvirus</i>	Plants of <i>Rubus</i> L. (raspberry), intended for planting
<i>Chrysanthemum stunt pospiviroid</i>	Plants of <i>Chrysanthemum</i> (chrysanthemum), intended for planting, except seeds
<i>Citrus blight disease</i>	Plants of <i>Citrus</i> L. (citrus), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf species and hybrids, intended for planting, except seeds and fruits
<i>Citrus leprosis nucleorhabdovirus</i>	Plants of <i>Citrus</i> L. (citrus), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf species and hybrids, intended for planting, except seeds and fruits
<i>Citrus mosaic badnavirus</i>	Plants of <i>Citrus</i> L. (citrus), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf species and hybrids, intended for planting, except seeds and fruits
<i>Citrus tatter leaf capillovirus</i>	Plants of <i>Citrus</i> L. (citrus), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf species and hybrids, intended for planting, except seeds and fruits
<i>Coconut cadang cadang cocadviroid</i>	Plants of <i>Palmae</i> (palm) (of non-European origin), intended for propagation, except seeds
<i>Little cherry closterovirus</i>	Plants and hybrids of <i>Prunus avium</i> L. (cherry), <i>Prunus cerasus</i> L (sour cherry), <i>Prunus incisa</i> Thunb., <i>Prunus sargentii</i> Rehd., <i>Prunus serrula</i> Franch, <i>Prunus serrulata</i> Lindl., <i>Prunus speciosa</i> (Koidz.) Ingram, <i>Prunus subhirtella</i> Miq., <i>Prunus yedoensis</i> Matsum, intended for propagation, except seeds

<i>Potato mop top pomovirus</i>		Plants of <i>Solanum tuberosum</i> L (potato), intended for planting, except seeds
<i>Strawberry crinkle cytorhabdovirus</i>		Plants of <i>Fragaria</i> L. (strawberry), intended for propagation, except seeds
<i>Strawberry mild yellow edge potexvirus</i>		Plants of <i>Fragaria</i> L. (strawberry), intended for propagation, except seeds
<i>Tobacco rattle tobaviruses</i>		Plants of <i>Solanum tuberosum</i> L. (potato) and <i>Nicotiana</i> spp. (tobacco), intended for propagation, except seeds
<i>Tobacco streak ilarvirus</i>		Plants of <i>Nicotiana tabacum</i> (tobacco), intended for propagation, except seeds and seeds of <i>Phaseolus vulgaris</i> (bean)

B-HARMFUL ORGANISMS OF WHICH PRESENCE IS LIMITED IN TURKEY

Insects

HARMFUL ORGANISMS	CONTAMINATION MATERIAL
<i>Balaninus glandium</i>	Fruits of <i>Quercus</i> (oak)
<i>Merodon equestris</i>	Ornamental plants with bulbs, and flower bulbs
<i>Pectinophora gossypiella</i>	Seeds of <i>Gossypium</i> spp. (cotton)
<i>Phthorimaea operculella</i>	Tubers of <i>Solanum tuberosum</i> (potato) for seed and consumption
<i>Rhynchophorus ferrugineus</i>	Plants of; <i>Areca catechu</i> (Betel nut palm), <i>Arenga pinnata</i> , <i>Borassus flabellifer</i> , <i>Calamus merillii</i> , <i>Caryota maxima</i> (Nut palm), <i>C. cumingii</i> , <i>Cocos nucifera</i> (Coconut palm), <i>Corypha gebang</i> , (Syn.: <i>C. elata</i> , <i>C. utan</i>), <i>Elaeis guineensis</i> (African oil palm), <i>Livistona decipiens</i> (Syn.: <i>Livistona decora</i>) (Australian ribbon palm), <i>Metroxylon sagu</i> , <i>Oreodoxa regia</i> (Syn.: <i>Roystonea regia</i>) (King palm), <i>Phoenix canariensis</i> (Canary island date palm), <i>P. dactylifera</i> (Edible date palm), <i>P. sylvestris</i> (Silver/sugar date palm), <i>Sabal umbraculifera</i> (Syn.: <i>Sabal palmetto</i> , <i>Cabbage palmetto</i>), <i>Trachycarpus fortunei</i> (Syn.: <i>Chamaerops excelsa</i>) (Chinese wind mill palm), <i>Washingtonia</i> spp., <i>Chamaerops humilis</i> , <i>Phoenix theophrasti</i> , <i>Agave americana</i> ; From the family of Palmae (Arecaceae) with a root diameter over 5 cm intended for planting, except seeds
<i>Virachola isocrates</i>	Fruits of <i>Punica granatum</i> (pomegranate)

Viteus vitifoliiPlanting material of *Vitis* (grapevine) except seeds**Nematodes**

HARMFUL ORGANISMS	CONTAMINATION MATERIAL
<i>Ditylenchus destructor</i>	Flower bulbs and tubers of <i>Solanum tuberosum</i> (potato)
<i>Ditylenchus dipsaci</i>	Plants of <i>Allium</i> spp., intended for planting and its seeds, flower bulbs, Seeds of <i>Medicago sativa</i> (alfalfa) and tubers of <i>Solanum tuberosum</i> (potato)
<i>Rotylenchulus reniformis</i>	Pome fruit species and <i>Prunus</i> (drupes) plants, intended for planting, except seeds and fruits

Prokaryotes (Bacteria and Phytoplasma):

HARMFUL ORGANISMS	CONTAMINATION MATERIAL
<i>Acidovorax avenae</i> subsp. <i>citrulli</i>	Fruits and seeds of <i>Citrullus lanatus</i> (water melon)
<i>Agrobacterim vitis</i>	Plants of <i>Vitis</i> (grapevine) except fruits and seeds
<i>Clavibacter michiganensis</i> subsp. <i>michiganensis</i>	Plants of <i>Lycopersicon lycopersicum</i> (tomato) and <i>Capsicum</i> (pepper), intended for planting
<i>Erwinia amylovora</i>	Plants of <i>Chaenomeles</i> Lindl., <i>Cotoneaster</i> Ehrh., <i>Crataegus</i> L., <i>Cydonia</i> Mill., <i>Eriobotrya</i> Lindl., <i>Malus</i> Mill., <i>Mespilus</i> L., <i>Pyracantha</i> Roem., <i>Pyrus</i> L., <i>Sorbus</i> L., and <i>Stranvaesia</i> Lindl. species, intended for planting, except seeds
<i>Phytoplasma prunorum</i>	Plants of <i>Prunus</i> L. species, intended for planting, except seeds
<i>Phytoplasma pyri</i>	Plants of <i>Cydonia</i> Mill. and <i>Pyrus</i> L. species, intended for planting, except seeds
Potato stolbur phytoplasma	Plants of <i>Solanaceae</i> family, intended for planting, except seeds
<i>Spiroplasma citri</i>	Plant species of the <i>Citrus</i> , <i>Fortunella</i> Swingle and <i>Poncirus</i> Raf genera and their hybrids, except fruits and seeds
<i>Xanthomonas arboricola</i> pv. <i>corylina</i>	Plants of <i>Corylus avellana</i> (hazelnut) and <i>C. colurna</i> , <i>C. maxima</i> , <i>C. pontica</i> , including fruits and seeds
<i>Xanthomonas axonopodis</i> pv. <i>phaseoli</i>	Seeds of <i>Phaseolus</i> (bean)
<i>Xanthomonas translucens</i> pv. <i>translucens</i>	Seeds of <i>Triticum</i> spp. (wheat), <i>Hordeum vulgare</i> (barley), <i>Secale cereale</i> (rye) and <i>Triticum x Secale</i> (triticale), intended for sowing
<i>Xanthomonas vesicatoria</i>	Plants of <i>Lycopersicon lycopersicum</i> (tomato) and <i>Capsicum</i> spp. (pepper), intended for planting

Fungi

HARMFUL ORGANISMS	CONTAMINATION MATERIAL
<i>Plasmopara halstedii</i>	Seeds of <i>Helianthus annuus</i> (sunflower)
<i>Puccinia horiana</i>	Plants of <i>Chrysanthemum</i> , intended for planting, except

	seeds and cut flowers
<i>Sclerotium cepivorum</i>	Plants and shallots of <i>Allium</i> spp. (<i>Allium cepa</i> – including onions for consumption)
<i>Verticillium albo-atrum</i>	Plants of <i>Humulus lupulus</i> L. (hops), intended for planting, except seeds, seeds of <i>Medicago sativa</i> (alfalfa)
<i>Verticillium dahliae</i>	Plants of <i>Humulus lupulus</i> L. (hops), intended for planting, except seeds, seeds of <i>Medicago sativa</i> (alfalfa)

Viruses

HARMFUL ORGANISMS	CONTAMINATION MATERIAL
<i>Arabis mosaic nepovirus</i>	Plants of <i>Fragaria</i> L. (strawberry), <i>Rubus</i> L.. (raspberry) and <i>Vitis</i> L. (grapevine), intended for propagation, except seeds
<i>Beet leaf curl nucleorhabdovirus</i>	Plants of <i>Beta vulgaris</i> L. (beet), intended for planting, except seeds
<i>Cherry leaf roll nepovirus</i>	Plants of <i>Rubus</i> L. (raspberry), <i>Olea</i> spp. (olive), <i>Prunus</i> L. (drupes) and <i>Ulmus</i> L. (elm) , intended for planting
<i>Citrus tristeza closterovirus</i>	Plant species and hybrids of <i>Citrus</i> L. (citrus), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf., intended for planting, except seeds and fruits
<i>Citrus vein enation virus</i>	Plant species and hybrids of <i>Citrus</i> L. (citrus), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf., intended for planting, except seeds and fruits
<i>Grapevine fanleaf nepovirus</i>	Plants of <i>Vitis</i> L. (grapevine), intended for propagation, except seeds
<i>Grapevine leafroll associated closterovirus</i>	Plants of <i>Vitis</i> L. (grapevine), intended for propagation, except seeds
<i>Plum pox potyvirus</i>	Plants of <i>Prunus</i> L. (drupes), intended for planting, except seeds
<i>Potato A potyvirus</i>	Plants of <i>Solanum tuberosum</i> L. (potato), intended for planting, except seeds
<i>Potato leafroll polerovirus</i>	Plants of <i>Solanum tuberosum</i> L. (potato), intended for planting, except seeds
<i>Potato M carlavirus</i>	Plants of <i>Solanum tuberosum</i> L. (potato), intended for planting, except seeds
<i>Potato X potexvirus</i>	Plants of <i>Solanum tuberosum</i> L. (potato), intended for planting, except seeds
<i>Potato Y potyvirus</i> (including Yo, Yn and Yc)	Plants of <i>Solanum tuberosum</i> L. (potato), intended for planting, except seeds
<i>Prune dwarfilarvirus</i>	Plants of <i>Prunus</i> L. (drupes), intended for planting
<i>Prunus necrotic ringspot ilarvirus</i>	Plants of <i>Rubus</i> L. (raspberry), <i>Prunus</i> L. (drupes) and <i>Rosa</i> spp. (rose) intended for planting
<i>Raspberry ringspot nepovirus</i>	Plants of <i>Rubus</i> L. (raspberry) and <i>Fragaria</i> L. (strawberry), intended for planting
<i>Satsuma dwarf nepovirus</i>	Plant species and hybrids of <i>Citrus</i> L. (citrus), <i>Fortunella</i> Swingle, <i>Poncirus</i> Raf. intended for planting, except seeds and fruits
<i>Strawberry latent ringspot nepovirus</i>	Plants of <i>Rubus</i> L. (raspberry) and <i>Fragaria</i> L. (strawberry), intended for planting
<i>Tomato black ring nepovirus</i>	Plants of <i>Rubus</i> L. (raspberry) and <i>Fragaria</i> L. (strawberry) and <i>Vitis</i> (grapevine), intended for planting
<i>Tomato spotted wilt tospovirus</i>	Plants of <i>Apium graveolens</i> L. (celery),, <i>Capsicum annuum</i> L. (pepper),, <i>Cucumis melo</i> L. (melon),, <i>Dendranthema</i> (DC.) Des Moul., <i>Impatiens</i> , <i>Lactuca sativa</i> L. (lettuce),, <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill., (tomato),, <i>Nicotiana tabacum</i> L. (tobacco),, <i>Solanum melongena</i> L. (eggplant) and <i>Solanum tuberosum</i> L. (potato), intended for propagation, except seeds
<i>Tomato yellow leaf curl begomovirus</i>	Plants of <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. (tomato), intended for propagation, except seeds